

บทที่ 3

นโยบายต่างประเทศลาวต่อจีนด้านการเมือง ค.ศ. 1992-2008

ในต้นทศวรรษที่ 1990 เมื่อสงครามเย็นระหว่างมหาอำนาจสิ้นสุดลง และในขณะเดียวกันสงครามในภูมิภาคก็คือสงครามที่เวียดนามรุกรานและยึดครองกัมพูชาสิ้นสุดลง เพราะเวียดนามถอนทหารออกจากกัมพูชาส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่างๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างลาวกับจีนด้วย เพราะฉะนั้นในบทนี้จะได้วิเคราะห์นโยบายต่างประเทศของลาวต่อจีนในยุคหลังสงครามเย็น

ในบทที่ 3 นี้จะได้ศึกษาการดำเนินนโยบายต่างประเทศของลาวต่อจีนด้านการเมือง ในช่วง ค.ศ. 1992-2008 ภายหลังจากสงครามเย็นสิ้นสุดลงว่า ลาวดำเนินนโยบายต่างประเทศต่อจีนอย่างไรเพื่อเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสองประเทศ โดยจะได้แบ่งประเด็นศึกษาออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ (1) การดำเนินนโยบายต่างประเทศของลาวต่อจีน ค.ศ. 1992-2008 (2) ความร่วมมือลาว-จีนด้านความมั่นคง (3) ปัญหาชายแดนลาว-จีน และ (4) ความร่วมมือลาว-จีนภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ASEAN Regional Forum-ARF

สำหรับการดำเนินนโยบายต่างประเทศของลาวต่อจีนในยุคหลังสงครามเย็นนั้น ผู้วิจัยจะได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็นสองช่วงระยะเวลาด้วยกันคือ (1) ช่วง ค.ศ. 1992-1997 และ (2) ค.ศ. 1998-2008 สาเหตุที่ผู้วิจัยแบ่งประเด็นศึกษาออกเป็นสองช่วงระยะนี้ก็เนื่องจากว่า ในช่วง ค.ศ. 1992-1997 นั้นนโยบายต่างประเทศของลาวได้มีการเปิดกว้างความสัมพันธ์กับทุกประเทศโดยไม่เลือกอุดมการณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ และการลงทุนจากนานาประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านและอาเซียนซึ่งลาวได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียนใน ค.ศ. 1997 แต่หลังเกิดวิกฤตการณ์การเงินเอเชียใน ค.ศ. 1997 เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการดำเนินนโยบายต่างประเทศลาว เนื่องจากในระบะเวลาดังกล่าวลาวไม่ได้รับความช่วยเหลือเท่าที่ควรจากประเทศ

เพื่อนบ้านและอาเซียน ดังนั้นลาวจึงหันไปขอความช่วยเหลือจากจีน¹ ปัญหาวิกฤตการเงินเอเชียได้ทำให้ลาวทวีความใกล้ชิดกับจีนมากยิ่งขึ้น โดยลาวได้ให้ความสำคัญกับจีนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ พันธมิตรทางการเมือง มากกว่าประเทศอื่น ๆ กล่าวได้ว่า วิกฤตเศรษฐกิจได้เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในความสัมพันธ์ลาว-จีน

นโยบายต่างประเทศของลาวต่อจีน ค.ศ. 1992-1997

เมื่อพรรคประชาชนปฏิวัติลาวหรือขบวนการประเทศลาวยึดอำนาจจากรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรลาวได้โดยเบ็ดเสร็จ และเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยมในวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1975 แล้ว พรรคประชาชนปฏิวัติลาวก็ได้ผูกขาดอำนาจทางการเมือง และการบริหารประเทศโดยเด็ดขาดเช่นเดียวกับประเทศคอมมิวนิสต์ หรือประเทศสังคมนิยมทั้งหลาย โดยมีผู้นำพรรคเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด ในช่วงแรกของการจัดการบริหารงานแผ่นดินของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวต้องประสบกับปัญหาและความยุ่งยากซับซ้อนอย่างมาก เพราะพรรคได้ยึดอำนาจบริหารมาจากรัฐบาลที่มีโครงสร้างบริหารที่อ่อนแอ และที่สำคัญการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลเก่าอยู่ได้ด้วยความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากองค์การช่วยเหลือในการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐฯ หรือ USAID ทั้งทางด้านบุคลากรและการเงิน ส่วนด้านการทหารได้รับความช่วยเหลือจากหน่วย C.I.A. ของสหรัฐฯ เช่นกัน² นอกจากนี้ลาวยังสูญเสียประชากรที่มีคุณภาพ เช่น ข้าราชการระดับสูงที่มีความรู้ประสบการณ์ นักธุรกิจ บุคคลที่มีความรู้ และช่างฝีมือดีจำนวนนับแสนคนที่หลบหนีออกจากลาวกลายเป็นผู้อพยพและลี้ภัยในประเทศที่สาม³ ความสำเร็จของขบวนการประเทศลาวในการได้มาซึ่งอำนาจอธิปไตยของลาวได้ผ่านกระบวนการต่อสู้ที่ต้องรับ

¹ สุรัชย์ ศิริไกร, “นโยบายต่างประเทศลาว” ใน สีดา สอนศรี (บรรณาธิการ) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: นโยบายต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006) (พระนคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2006), น. 370.

² Viliam Phraxayavonh, History of Aid to Laos Motivations and Impacts (Chiang Mai: Mekong Press, 2009), pp. 265-266.

³ สุรัชย์ ศิริไกร, “การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ใน สีดา สอนศรี (บรรณาธิการ) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมืองการปกครองหลังสิ้นสุดสงครามเย็น. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1997), น. 430.

ลัทธิสังคมนิยมแบบมาร์กซ์-เลนิน จากมหาสมุทรผู้ร่วมขบวนการเดียวกันอย่างแนบแน่นของ ขบวนการเวียดนามที่โดยโฮจิมินห์ในกรอบของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน จากสหภาพโซเวียต และ จากคอมมิวนิสต์จีนมาร่วมเสริมสร้างความแข็งแกร่งของขบวนการประเทศลาว ในการต่อต้านลัทธิ ล่าอาณานิคมของฝรั่งเศส และลัทธิจักรวรรดินิยมอเมริกา ซึ่งขบวนการประเทศลาวเรียกว่า “ลัทธิ ล่าเมืองขึ้นแบบใหม่”⁴

หลังจากพรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้เข้ามาบริหารประเทศใน ค.ศ. 1975 ก็ต้องอาศัย ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการเมืองจากสหภาพโซเวียต ประเทศในยุโรปตะวันออก จีน เวียดนาม และคิวบา เป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจตามหลักสังคมนิยม⁵ แต่ครั้งเมื่อ สหภาพโซเวียตภายใต้การนำของกอร์บาชอฟเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศใหม่ใน ค.ศ. 1985 ลาวก็ต้องเริ่มทบทวนนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ และนโยบายต่างประเทศของตนเช่นเดียวกันใน ค.ศ. 1986 โดยเรียกนโยบาย “จินตนาการใหม่” เรียนแบบนโยบายต่างประเทศใหม่ของสหภาพ โซเวียต⁶ การเปลี่ยนนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจและนโยบายต่างประเทศของลาวนี้ เกิดขึ้นควบคู่ไป กับการเปลี่ยนแปลงนโยบายของประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นมิตรสำคัญของลาวคือเวียดนามเช่นกัน

แต่การปฏิรูปนโยบายต่างประเทศของลาวได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วใน ค.ศ. 1992 ภายหลังจากการประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรคครั้งที่ 5 ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1991 ที่ประชุมของพรรค ภายใต้นำของท่านไกสอน พมวิหาน ได้มีมติว่า “ต้องกล้านำหลักทุนนิยมมาใช้ แต่ไม่ให้นำ ประเทศเข้าสู่วงการทุนนิยม” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายการเปิดประเทศ การอาศัยกลไกตลาด การลงทุนจากต่างชาติ เพื่อสนับสนุนการผลิตเพื่อการส่งออก⁷ นโยบายดังกล่าวเกิดขึ้นภายหลังจาก การเสื่อมสลายของพรรคและลัทธิคอมมิวนิสต์ส่วนมากในประเทศยุโรปตะวันออก และการ

⁴ คณะผู้นำค้ำค้ำทฤษฎี และพฤติกรรมศูนย์กลางพรรค, ประวัติศาสตร์พรรคประชาชนปฏิวัติลาว (เวียงจันทน์: โรงพิมพ์เวียงจันทน์, 1997), น. 94.

⁵ Alexander Yerofeyev, “Foreign Economic Assistance to Lao PDR.: Transition from Soviet Aid to Other Bilateral and Multilateral Aid”, in Chi Do Pham(ed) Economic Development in Laos PDR.: Horizon 2000, Vientiane, 1994, p.312.

⁶ เอกสารราชการลาว, การประชุมครบคณะครั้งที่ 5 ของคณะบริหารงานศูนย์กลางพรรค สมัยที่ 4, พฤศจิกายน 1988, น. 5-6.

⁷ สุนทร โพธิ์สาน, ประวัติศาสตร์ลาว (ตีพิมพ์ฉบับปัจจุบัน), (เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ, 2000), น. 1040-1047.

ล่มสลายของสหภาพโซเวียตในช่วง ค.ศ. 1989-1991 และการสิ้นสุดของสงครามเย็น กล่าวได้ว่า ภายหลังการสถาปนาเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวแล้ว ผู้นำพรรคและรัฐต่าง เชื่อกันว่าจะสามารถนำพาสังคมลาวจากสังคมเกษตรกรรมล้าหลัง ข้ามขั้นตอนแห่งทุนนิยม พัฒนาไปสู่สังคมนิยมได้โดยทันทีทันใด⁸ แต่ความเป็นจริงในเชิงพฤติกรรมของประเทศในโลก สังคมนิยมไม่ว่าจะเป็นยุโรปตะวันออก หรือแม้แต่กระทั่งสหภาพโซเวียตเองก็ตามต้องล่มสลายลง ก็เนื่องมาจากความล้มเหลวของการปฏิวัติสังคมนิยมโดยข้ามผ่านขั้นตอนของการพัฒนา เศรษฐกิจในระบบทุนนิยม จนทำให้เศรษฐกิจของประเทศพบกับความล้าหลังถดถอยลงตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มโลกเสรี ทำยที่สุดเพื่อให้ระบอบสังคมนิยมของลาวยังคงอยู่ต่อไป ลาวจึงต้องยอมรับการปฏิรูปในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา และเทคโนโลยี เพื่อหนีความล้าหลัง และการล่มสลายของระบอบการเมืองแบบสังคมนิยม เช่น ประเทศสังคมนิยมในยุโรปตะวันออกหรือสหภาพโซเวียต ด้วยการนำกลไกของระบบ เศรษฐกิจแบบทุนนิยมเข้ามาสู่การปฏิรูปเศรษฐกิจของลาวภายใต้ระบอบสังคมนิยม ซึ่งลาว เรียกว่า “กลไกเศรษฐกิจใหม่ (New Economic Mechanism)” ซึ่งถือเป็นการยอมรับความ ผิดพลาด ในแนวความคิด และความเชื่อเดิมของลาวที่เชื่อว่าจะสามารถพัฒนาสังคมลาวไปสู่ ความเป็นสังคมนิยมที่สมบูรณ์ได้ โดยไม่จำเป็นต้องผ่านขั้นตอนของทุนนิยม

นอกจากนี้ปัจจัยที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเหตุการณ์ในยุโรปก็คือ การปรับ ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเวียดนามในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1991 ลาวได้ปรับความสัมพันธ์กับ ประเทศเพื่อนบ้านได้แก่ จีน ไทย พม่า อาเซียน สหรัฐอเมริกา และกับประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและขยายการลงทุนจากต่างชาติ⁹

นโยบายต่างประเทศของลาวต่อจีนในระยเวลานี้จะเห็นได้จากการประชุมใหญ่ของ พรรคประชาชนปฏิวัติลาวครั้งที่ 5 ใน ค.ศ. 1991 ซึ่งได้ประกาศนโยบายต่างประเทศที่มี สาระสำคัญคือ การดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และให้ความสำคัญกับประเทศ

⁸ ไกสอน พมวิหาน, บางบทเรียนต้นตอและบางปัญหาเกี่ยวกับทิศทางใหม่ของการปฏิวัติลาว (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สันติธรรม, 2531), น. 30.

⁹ สุรัช ศิริไกร, “นโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ใน สีด้า สอนศรี (บรรณาธิการ) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมืองการปกครองหลังสิ้นสุดสงครามเย็น (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2003), น. 268.

สังคมนิยมด้วยกันโดยเฉพาะจีน โดยเน้นการเพิ่มทวีความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศที่มีมูลเชื้อมาแต่อดีต บนพื้นฐานและหลักการของการเคารพเอกราช อำนาจอธิปไตย และผืนแผ่นดินอันครบถ้วนของกันและกัน ไม่แทรกแซงเข้าในกิจการภายในของกันและกัน ไม่รุกราน เสมอภาค และต่างฝ่ายต่างมีผลประโยชน์อยู่ร่วมกันอย่างสันติ¹⁰ สิ่งที่สำคัญของนโยบายต่างประเทศลาวต่อจีนก็คือ การเร่งปรับปรุงความสัมพันธ์กับจีนภายหลังที่สงครามเย็นได้สิ้นสุดลงและการบรรลุข้อตกลงสันติภาพในกัมพูชา เนื่องจากทั้งสองมีพรมแดนติดต่อกัน มีระบอบการปกครองแบบสังคมนิยมเหมือนกัน และจีนเคยให้ความช่วยเหลือแก่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวในอดีตร่วมกับเวียดนามและสหภาพโซเวียต แต่ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศได้เสื่อมโทรมมานับตั้งแต่เวียดนามบุกกัมพูชา และจีนทำสงครามส่งสอนเวียดนาม ซึ่งนโยบายต่างประเทศของลาวในระยะเวลาดังกล่าวนี้นี้ ได้รับอิทธิพลมาจากการสิ้นสุดของสงครามเย็น ประกอบกับการถ่ายรับแนวคิดเปเรสตรอยกา-กลาสนอสต์ที่มีผลต่อการประชุมครบคณะของคณะกรรมการบริหารงานศูนย์กลางพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ครั้งที่ 5 ซึ่งได้นำแนวคิดและหลักการ “จินตนาการใหม่” มาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายทั้งหมดของลาว ไม่ว่าจะเป็นนโยบายทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการต่างประเทศ นโยบายดังกล่าวกำหนดให้มีการเปิดและปรับแนวคิดในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ ทั้งในระดับกว้างและทางลึกอันเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับนโยบายด้านการเมือง เศรษฐกิจ และการต่างประเทศของลาว¹¹

ส่วนเป้าหมายของนโยบายต่างประเทศลาวต่อจีนในระยะยาวก็คือ การให้ได้มาซึ่งความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการเมืองภายหลังที่สหภาพโซเวียตได้ตัดความช่วยเหลือต่อลาว นอกจากนี้ลาวก็ต้องการรักษาดุลอำนาจระหว่างประเทศเพื่อนบ้านที่มีอำนาจไม่ว่าจะเป็นจีน เวียดนาม รวมทั้งไทย ซึ่งในนี้ไทยได้มีอิทธิพลทั้งทางด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมในลาว โดยไทยได้เป็นคู่ค้าที่สำคัญของลาว การลงทุนประมาณครึ่งหนึ่งในลาวเป็นนักธุรกิจจากไทย นอกจากนี้ไทยยังมีอิทธิพลทางด้านสังคม-วัฒนธรรมต่อลาว โดยเฉพาะทางสื่อและละครทีวีซึ่งเข้าไปมีบทบาทสำคัญมากในลาว ลาวมีความกังวลว่าปัญหาดังกล่าวนี้อาจกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์พิเศษกับจีน โดยในการประชุมใหญ่ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวครั้งที่ 6 ใน ค.ศ. 1996 ได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยลาวได้พยายามให้มีการแลกเปลี่ยนของผู้นำทั้งสอง

¹⁰ เอกสารราชการของลาว, กองประชุมใหญ่ครั้งที่ 5 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว, 1991, น. 98.

¹¹ สุนทร โพธิ์สาน, ประวัติศาสตร์ลาว (ดีกดาบรรพ์-ปัจจุบัน), น.1038-1048.

ประเทศมากขึ้น¹² ดังจะเห็นได้จากความสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้นำทั้งสองฝ่ายในช่วงระยะเวลานี้

ความสัมพันธ์ลาว-จีนช่วง ค.ศ. 1992-1997

ปัญหาภูมิพหุและความสัมพันธ์พิเศษระหว่างลาวและเวียดนาม ทำให้ลาวจำเป็นต้องเข้าข้างฝ่ายเวียดนามและเฮงซัมริน ยังผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างลาวกับจีนเสื่อมทรมอลงตลอดระยะเวลาจาก ค.ศ. 1979-1989 ซึ่งทำให้จีนลดความช่วยเหลือแก่ลาวตลอดระยะเวลาที่มีความขัดแย้งกัน แต่ภายหลังสงครามเย็นสิ้นสุดลงและการบรรลุข้อตกลงสันติภาพในกัมพูชา ทำให้ลาวต้องเร่งปรับปรุงความสัมพันธ์กับจีน ผู้นำลาวและจีนตกลงรื้อฟื้นความสัมพันธ์ให้เป็นปกติใหม่เมื่อท่านไกสอน พมวิหาน ได้เดินทางเยือนจีนในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1989 ซึ่งทำให้การค้าชายแดนลาว-จีนขยายตัวอย่างรวดเร็ว นี่ถือเป็นครั้งแรกที่ผู้นำลาวได้เดินทางเยือนจีนในรอบ 12 ปี เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลลาว-จีน และความสัมพันธ์ระหว่างพรรคเป็นปกติ¹³

หลังจากความสัมพันธ์ลาว-จีนได้เข้าสู่สภาพปกตินับตั้งแต่ ค.ศ. 1989 แล้วนั้น ในปลายเดือนเมษายน ค.ศ. 1992 ท่านไกสอน พมวิหาน ได้เดินทางเยือนจีนเป็นครั้งที่สอง และได้พบปะเจรจากับประธานาธิบดี หยาง ช่างคุน และผู้นำระดับสูงของจีนอย่างเป็นทางการ เป็นการเยือนที่สำคัญ เป็นสัญญาณแห่งความสัมพันธ์ระหว่างสองพรรค สองรัฐ และประชาชนสองชาติลาว-จีน ให้ก้าวสู่ระยะใหม่แห่งการขยายตัวรอบด้าน ซึ่งนำไปสู่การเยือนระหว่างคณะผู้แทนระดับต่าง ๆ ทั้งศูนย์กลางและท้องถิ่นเป็นปกติจนมาถึงทุกวันนี้ ทั้งสองฝ่ายได้ทำข้อตกลงในความร่วมมือที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ข้อตกลงปักปันชายแดน ข้อตกลงขยายการค้าชายแดน ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ข่าวสาร และวัฒนธรรม ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพรรค รัฐบาล และประชาชนประเทศทั้งสองได้รับการขยายตัว สิ่งที่สำคัญก็คือได้ทำให้

¹² Yves Bourdet, "Laos: The six Party Congress, and After", *Southeast Asian Affairs* 1997. (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1997), p. 156.

¹³ Ng Shui Meng, "Laos: Taking the Pragmatic Road" *Southeast Asian Affairs*, 1990, (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1990), p. 162.

การค้า และการไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศได้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในแขวงอุดมไซ หลวงน้ำทา และพงสาลีที่มีชายแดนติดต่อกับจีน นอกจากนี้รัฐบาลจีนได้เสนอให้เงินกู้ที่ไม่มีดอกเบี้ย เป็นจำนวน 30 ล้านหยวน¹⁴ เพื่อดำเนินโครงการที่ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกัน

เพื่อเป็นการสานต่อนโยบายต่างประเทศของอดีตประธานประเทศ ไกสอน พมวิหาน ที่ระบุไว้ในที่ประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรคครั้งที่ 5 ดังนั้น ในวันที่ 3-7 ธันวาคม ค.ศ. 1993 นายกรัฐมนตรี คำไต สีพันดอน ได้เดินทางไปเยือนปักกิ่ง ตามคำเชิญของนายกรัฐมนตรี หลี่ เฝิง (Li Peng) ของจีน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเยือนเพื่อสานสัมพันธ์ไมตรีระหว่างสองประเทศ ได้มีการลงนามสนธิสัญญาว่าด้วยการปักปันเขตแดน ซึ่งทำให้ปัญหาค้ำขวางระหว่างสองประเทศได้สิ้นสุดลง สิ่งที่สำคัญก็คือจีนได้ให้การสนับสนุนลาวในการดำรงไว้ซึ่งพรรคการเมืองเดียว¹⁵ นอกจากนี้ ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1993 รัฐมนตรีกลาโหมของจีน นายพล จี้ เฮาเถียน (Chi Haotian) และรัฐมนตรีต่างประเทศของจีน เจียน จีเชิน (Qian Qichen) ได้เยือนนครหลวงเวียงจันทน์ เป็นการตอกย้ำถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างปักกิ่ง-เวียงจันทน์¹⁶ ความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่นก็ดำเนินไปด้วยดี โดยได้มีการติดต่อกันมากขึ้นระหว่างแขวงต่อแขวง เช่น แขวงอุดมไซและมณฑลหยุนนานของจีน ได้กระชับความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองระหว่างกัน จีนยืนยันจะให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาโครงการผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำขนาดกลาง หลายโครงการมีการตั้งอุโมงค์รถ โรงแรมในแขวงอุดมไซ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากจีนที่เข้ามาลงทุนในลาว โดยแขวงหลวงน้ำทาและสิบสองปันนาได้ลงนามในบันทึกช่วยจำเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน ในเดือนมิถุนายน 1993 โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการค้า การท่องเที่ยว โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก และโรงงานอาหารแปรรูป เหนือสิ่งอื่นใดทั้งสองฝ่ายได้แสดงเจตจำนงต่อกันในอันจะสถาปนาชายแดนของทั้งสองประเทศเป็นชายแดนแห่งมิตรภาพ¹⁷

¹⁴ Ng Shui Meng, "Laos: At the Crossroads" *Southeast Asian Affairs*, 1993, (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1993), p. 197.

¹⁵ Martin Stuart Fox, "Laos: Towards Sub regional Integration" *Southeast Asian Affairs* 1995. (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1995), p. 193

¹⁶ Arthur J. Dommen, "Laos: Consolidating the Economic" *Southeast Asian Affairs* 1994. (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1994), p. 175.

¹⁷ มานะ มาลาเพชร, "ลาว" ใน ปราณี ทิพย์รัตน์ (บก.) *เอเชียรายปี 1994*, (สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), น. 153

ความสัมพันธ์ระหว่างลาวกับประเทศเพื่อนบ้านได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้น โดยเฉพาะความสัมพันธ์ที่อบอุ่นกับจีน ภายหลังการประสบผลสำเร็จในการเยือนจีนของท่านคำไต สีพันดอน นำไปสู่การเยือนจีนอย่างเป็นทางการของรัฐมนตรีต่างประเทศคนใหม่ของลาว ท่านสมสะหวาด เล่งสะหวัด ใน ค.ศ. 1993 ได้พบกับรัฐมนตรีต่างประเทศ ฉีเยิน ฉีเฉิน (Qian Qichen) ของจีนที่ กรุงปักกิ่ง¹⁸ ทำให้ความสัมพันธ์ลาว-จีนเป็นปกติ นั่นคือการลดการพึ่งพิงของลาวต่อเวียดนาม ตลอดช่วงของ “ปัญหากลัมพูชา” ใน ค.ศ. 1978-1989 ลง และหันมาให้ความสำคัญกับจีนเพิ่มขึ้น ภายหลังการสิ้นสุดของปัญหากลัมพูชาและสงครามเย็น

ความสัมพันธ์ลาว-จีนได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงปีที่ผ่านมา เช่นเดียวกับอิทธิพลของจีนในลาวได้ขยายตัวมากขึ้น โดยเฉพาะการค้าในแขวงภาคเหนือของลาว และความสัมพันธ์ที่ปกติกับเวียงจันทน์

ในเดือนกรกฎาคม 1994 นายพล หลี จิวหลง (Li Jiulong) ผู้วางแผนยุทธศาสตร์การทหารของจีนได้เยือนลาวอย่างเป็นทางการ จีนได้กลายเป็นผู้สนับสนุนทางการทหารที่สำคัญของลาวหลังจากที่สหภาพโซเวียตได้ถอนตัวออกไป โดยก่อนหน้านี้ในเดือนมิถุนายน 1994 ทั้งสองฝ่ายได้มีการตกลงที่จะสร้างถนนความยาว 250 กิโลเมตร เพื่อเชื่อมต่อแขวงห้วยซาย-เชียงของ-แขวงหุยนาน โดยลาวมีความปรารถนาที่จะเป็นประเทศที่เชื่อมต่อกับหลาย ๆ ประเทศในภูมิภาค เพื่อเพิ่มทวิการค้าและการลงทุน สินค้าจีนได้เข้ามาสู่ตลาดลาวเพิ่มมากขึ้น โดยลาวนำเข้าสินค้าจากจีน 11% นอกจากนี้แรงงานจีนจำนวนมากได้ถูกส่งเข้ามาทางภาคเหนือของลาวในโครงการสร้างถนน¹⁹

ในเดือนมิถุนายน 1995 ท่านหนุฮัก พุมสะหวัน ประธานประเทศแห่ง สปป. ลาวได้เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการ²⁰ ทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ-เทคโนโลยี รัฐบาลจีนได้ให้ความช่วยเหลือเงินจำนวน 3.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ เพื่อพัฒนาการเงินการคลังของลาวซึ่งมีการขาดดุลกับต่างประเทศ จากการที่รายจ่ายของรัฐบาลที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้นด้วย เงินที่จีน

¹⁸ Arthur J. Dommen, “Laos: Consolidating the Economy”, p. 175.

¹⁹ Laos: Asia 1995 Year Book, p. 158.

²⁰ พงษ์สวัสดิ์ นุบผา, การขยายตัวของรัฐลาว. (เวียงจันทน์: โรงพิมพ์นครหลวงเวียงจันทน์, 2005), น. 221.

ช่วยเหลือดังกล่าวจะทำให้เกิดสภาพคล่องทางการเงินขึ้น พร้อมกันนี้ในปีเดียวกัน จีนยังได้เปิดสายการบินหยุนนานแอร์เวย์ ซึ่งเป็นสายการบินที่เชื่อมทั้งภายในและต่างประเทศ รวมทั้งปักกิ่งด้วย²¹

ความสัมพันธ์ที่เป็นปกติระหว่างสองชาติลาว-จีน ได้ทำให้รัฐบาลของทั้งสองประเทศร่วมกันตั้งคณะกรรมการความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ-การค้า และเทคโนโลยี ในวันที่ 11 มิถุนายน 1997²² เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้า เทคโนโลยี บนพื้นฐานของความเสมอภาค ต่างฝ่ายต่างมีผลประโยชน์ ร่วมกัน สิ่งนี้ได้เป็นขีดหมายใหม่ของความสัมพันธ์ร่วมมือระหว่างสองรัฐบาลลาว-จีน เพราะนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา คณะกรรมการดังกล่าวได้ทำหน้าที่หลักในการให้คำปรึกษาหลายด้านทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การค้า และเทคโนโลยี และโครงการความร่วมมือระหว่างสองประเทศ นอกจากนี้ยังได้แต่งตั้งคณะผู้แทนไปเยือนกัน เพื่อแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดบทเรียน และข้อมูลข่าวสาร²³

ในเดือนกรกฎาคม 1997 ท่านบุนยัง วอละจิต รองนายกรัฐมนตรีได้เดินทางเยือนจีน ได้พบกับรองนายกรัฐมนตรีจีน หลี่ หลานชิง (Li Lanqing) เพื่อหารือในด้านความสัมพันธ์ทางด้านการเศรษฐกิจและการค้าชายแดนลาว-จีน ซึ่งกำลังมีความรุ่งเรืองในปีที่ผ่านมาหลังจากที่จีนทำพิธีเปิดด่านบริเวณจุดผ่านแดนบ่อหาน-แคว้นสิบสองปันนาอย่างเป็นทางการเพื่อส่งเสริมการค้าชายแดนให้ขยายตัว หลี่ หลานชิง (Li Lanqing) ได้กล่าวว่าความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ และการค้าเป็นเสมือนตัวบ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างลาว-จีน²⁴

นอกจากนี้ ท่านสมสะหวาด เล่งสะหวัด รัฐมนตรีต่างประเทศลาวได้เดินทางเยือนปักกิ่งในเดือนสิงหาคม 1997 เพื่อกระชับนโยบายการอยู่ร่วมกันกับจีน ความสัมพันธ์พิเศษระหว่างลาว-จีน ได้ทำให้รัฐบาลจีนตกลงให้เงินช่วยเหลือลาวสร้างศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติลาวขนาดใหญ่ขึ้นในนครหลวงเวียงจันทน์ มูลค่า 7.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และจีนให้เงินกู้แก่ลาวโดยไม่

²¹ Mark Nguyen, "Laos: Back to a Land of Three Kingdoms?" *Southeast Asian Affairs* 1996. (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1996), pp. 200-201.

²² คูลายระเอียดเพิ่มเติมในสนธิสัญญาว่าด้วยการตั้งคณะกรรมการความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้า และเทคนิค ระหว่างลาว-จีน ในภาคผนวก

²³ พงษ์สหวัด บุนผา, *การขยายตัวของรัฐลาว*, น. 222.

²⁴ Laos: *Asia 1998, Yearbook*, pp. 149-150.

คิดดอกเบี้ยเพื่อพุงค่าเงินก๊ีบของลาว ส่วนลาวอนุญาตให้บริษัทก่อสร้างของจีนเข้ามาประมูลงานก่อสร้างต่าง ๆ ในภาคเหนือของลาวได้ ท่านสมสะหวาด เล่งสะหวัด เป็นคนที่ได้รับการยอมรับจากประชาคมระหว่างประเทศว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และการติดต่อประสานงานกับต่างชาติเพื่อขอรับความช่วยเหลือ และการลงทุน โดยเฉพาะการมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับจีน สิ่งที่สำคัญคือท่านสมสะหวาด เล่งสะหวัด เป็นคนเชื้อชาติจีน และสามารถพูดภาษาจีนกลาง (Mandarin) ได้อย่างคล่องแคล่ว²⁵ นอกจากนั้นแล้ว ท่านสมสะหวาด เล่งสะหวัด ยังมีทักษะความชำนาญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในประเทศ และประชาคมระหว่างประเทศทุกครั้งที่เกิดความไม่สงบทางการเมืองขึ้นในลาว

ในทำนองเดียวกันในเดือนตุลาคม 1997 รองนายกรัฐมนตรีจีน ฐู่ ปางกั๋ว (Wu Bangguo) ก็ได้เดินทางเยือนลาว โดยจีนตกลงที่จะให้เงินกู้ระยะยาวแก่ลาวจำนวน 12 ล้านเหรียญสหรัฐ สำหรับสร้างโรงงานซีเมนต์²⁶ จีนเป็นประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือรายใหญ่ของลาว ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และการทหาร

ภายหลังการล่มสลายของสหภาพโซเวียต และประเทศในยุโรปตะวันออก ลาวได้ให้ความสำคัญแก่จีนเพิ่มมากขึ้น ผู้นำลาวมีความกังวลอย่างมากถึงการรักษาไว้ซึ่งระบบการปกครองแบบสังคมนิยม ผู้นำลาวเริ่มมองดูจีนเป็นประเทศแรก เนื่องจากจีนเป็นประเทศคอมมิวนิสต์เพียงประเทศเดียวที่สามารถปกป้องลาวได้ และจะเป็นการหลีกเลี่ยงภาวะ “โดดเดี่ยว” ทางอุดมการณ์ การกระชับความสัมพันธ์กับจีน ยังส่งผลต่อความช่วยเหลือที่จะเข้ามาทดแทนสิ่งที่เคยได้รับจากสหภาพโซเวียตและยุโรปตะวันออก นอกจากนี้ ลาวก็ต้องการที่จะดึงจีนเข้ามาเพื่อถ่วงดุลเวียดนามและไทย การที่ลาวและจีนสามารถที่จะรื้อฟื้นความสัมพันธ์ให้เป็นปกติได้อย่างรวดเร็ว ก็เพราะว่าทั้งสองประเทศมีอุดมการณ์เดียวกันในการสร้างประเทศตามแนวทางสังคมนิยม²⁷ นอกจากนั้น จีนก็ต้องการที่จะให้ลาวเป็นประเทศที่เชื่อมต่อระหว่างภาคใต้ของจีนไปสู่ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย

²⁵ Bertil Lintner, Laos: Signs of Unrest, *Southeast Asian Affairs 2000*. (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2000), p. 154.

²⁶ Nick J. Freeman, Laos: No safe Haven from the Regional Tumult, *Southeast Asian Affairs 2001*. (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2001), p. 154.

²⁷ Laos: *Asia 1993 Year Book*, pp. 152-153.

นโยบายต่างประเทศของลาวต่อจีน ค.ศ. 1998-2008

ผลจากวิกฤตเศรษฐกิจทำให้ลาวได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรมภายในประเทศ²⁸ ตลอดช่วงระยะเวลานี้ลาวยังคงสืบทอดขยายความสัมพันธ์กับพันธมิตรที่ยาวนานอย่างจีน สำหรับด้านต่างประเทศนั้นลาวต้องดำเนินนโยบายต่างประเทศด้วยความรอบคอบ นโยบายต่างประเทศของลาวต่อจีนยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไป โดยลาวยังคงยึดมั่นในการเพิ่มทวีความร่วมมือกับต่างประเทศโดยยึดหลักการสันติภาพ เอกอภิมิตรภาพ บนพื้นฐานหลักการเคารพเอกราช อธิปไตยของกันและกัน ไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน เสมอภาค และต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ โดยเพิ่มทวีความสัมพันธ์ร่วมมือรอบด้านกับประเทศเพื่อนมิตรยุทธศาสตร์สังคมนิยม ด้วยการขยายความสัมพันธ์มิตรภาพรอบทิศทางกับสาธารณรัฐประชาชนจีน²⁹ ปัญหาวิกฤตการณ์เอเชียได้ทำให้ลาวทวีความใกล้ชิดกับจีนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากว่าในระยะวิกฤตเศรษฐกิจนั้นลาวไม่อาจจะแสวงหาความร่วมมือ และขอความช่วยเหลือใด ๆ จากประเทศเพื่อนบ้านอย่างไทยและอาเซียนได้มาก ดังนั้น ลาวจึงหันไปขอความช่วยเหลือจากจีน³⁰ โดยลาวได้ให้ความสำคัญกับจีนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ พันธมิตรทางการเมือง มากกว่าประเทศอื่น ๆ นอกจากเวียดนาม ลาวยังคงพยายามรักษาดุลอำนาจระหว่างเวียดนามและจีน จีนเป็นประเทศที่ให้ความช่วยเหลือที่สำคัญแก่ลาวมากที่สุดในยุคที่ลาวเผชิญกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจนั้นจีนได้ให้เงินกู้แก่ลาวโดยไม่คิดดอกเบี้ย เพื่อพยุงค่าเงินกีบของลาว³¹ สำหรับมาตรการพยุงค่าเงินกีบให้มีเสถียรภาพนั้น รัฐบาลลาวได้รับความช่วยเหลือจากจีนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนสำรองเงินต่างประเทศให้อยู่ในระดับ 112.69 ล้านดอลลาร์สหรัฐ³²

²⁸ เอกสารราชการของลาว, การประชุมใหญ่ครั้งที่ 7 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว มีนาคม 12-14, 2001, น. 49-50

²⁹ เอกสารราชการของลาว, การประชุมใหญ่ครั้งที่ 8 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว, มีนาคม 2006, น. 39.

³⁰ สุรัชย์ ศิริไกร, “นโยบายต่างประเทศลาว” ใน สีดา สอนศรี (บรรณาธิการ) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: นโยบายต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006), น. 370.

³¹ Laos: Asia 2001 Year Book, p. 148.

³² สุนัย ผาสุก, “ลาว” ใน อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ และวัชรินทร์ ยงศิริ (บก.) เอเชียรายปี 2000, (สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2000), น. 176.

สิ่งที่สำคัญก็คือในการประชุมสมัชชาใหญ่สมัยที่ 7 ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2001 ได้มีตัวแทนจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนเข้าร่วมประชุมด้วย³³ ในการประชุมครั้งนี้ ผู้นำลาวได้กล่าวแสดงความชื่นชมต่อความช่วยเหลือของจีนต่อลาว พร้อมทั้งเน้นถึงความสัมพันธ์มิตรภาพ และความร่วมมือรอบด้านกับจีน³⁴ จีนได้ให้ความช่วยเหลือแก่ลาวเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้จีนยังได้ให้ทุนดูงาน ฝึกอบรม และการศึกษาแก่นักศึกษาและเจ้าหน้าที่ลาว จนทำให้ใน ค.ศ. 2004 จีนได้กลายเป็นผู้บริจาครายใหญ่ที่สุดของลาว³⁵

ความร่วมมือระหว่างลาวกับบรรดาประเทศสังคมนิยมได้มีการเพิ่มทวีมากขึ้น โดยเฉพาะกับจีน ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศเพื่อนมิตรยุทธศาสตร์ และองค์กรต่าง ๆ ได้รับการขยายตัวอย่างยิ่ง สิ่งที่น่าภาคภูมิใจมากที่สุดสำหรับลาวก็คือ การเป็นประธานจัดประชุมอาเซียนครั้งที่ 10 ใน ค.ศ. 2005 และการประชุมระดับภาคพื้นและสากลอื่น ๆ ความสัมพันธ์กับบรรดาพรรคคอมมิวนิสต์ พรรคกรรมกร พรรคก้าวหน้า และบรรดาพรรคที่มีอำนาจในโลกก็คือการทูตเพื่อประชาชน ได้รับการเสริมขยายและเปิดกว้างมากขึ้น ซึ่งได้ทำให้ลาวได้มีบทบาทมากขึ้นในเวทีสากล³⁶

สำหรับจีนนั้น ลาวยังคงให้ความสำคัญเป็นพิเศษและยึดถือเอาจีนเป็นแบบอย่างในการพัฒนาประเทศตามแนวทางสังคมนิยม ดังจะเห็นได้จากการประชุมใหญ่ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ครั้งที่ 8 เมื่อ ค.ศ. 2006 ซึ่งในเนื้อหาบางส่วนได้กล่าวถึงการพัฒนาประเทศตามแนวทางสังคมนิยม ต้องใช้เวลานานหลายปีกว่าจะสามารถเป็นสังคมนิยมอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากการปฏิวัติสังคมนิยมในประเทศจีนนั้นได้ใช้เวลาหลายสิบชั่วคนจีน จึงจะมีสังคมนิยม ดังนั้น แน่นนอนว่าลาวนั้นอาจใช้เวลายาวนานกว่านี้³⁷

³³ เอกสารราชการของลาว, กองประชุมใหญ่ครั้งที่ 7 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว มีนาคม 12-14, 2001, น. 113.

³⁴ เรื่องเดียวกัน, น. 18

³⁵ สุรัชย์ ศิริไกร, “นโยบายต่างประเทศลาว” ใน สีดา สอนศรี (บรรณาธิการ) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: นโยบายต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006). (พระนคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2006), น. 414.

³⁶ เอกสารราชการของลาว, กองประชุมใหญ่ครั้งที่ 8 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว มีนาคม 2006, น. 68.

³⁷ เอกสารราชการของลาว, กองประชุมใหญ่ครั้งที่ 8 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว มีนาคม 2006, น. 37.

นอกจากนั้น นโยบายต่างประเทศของลาวต่อจีนที่สำคัญได้แสดงออกจากการเยือนจีนอย่างเป็นทางการของท่านจุมมาลี ไชยะสอน ประธานประเทศลาว ในวันที่ 26 มิถุนายน ถึงวันที่ 2 กรกฎาคม 2006 โดยท่านจุมมาลี ไชยะสอน ได้ให้สัมภาษณ์ต่อวิทยุกระจายเสียงของจีนที่ปักกิ่งว่า “ลาวและจีนเป็นสองประเทศที่มีอุดมการณ์เหมือนกัน สองพรรค สองรัฐ และประชาชนสองชาติลาว-จีนได้มีความสัมพันธ์พื้นฐานอย่างมิตรสหาย พี่ น้อง ที่เป็นมูลเชื่ออันดีงามมาเป็นเวลานาน พรรค รัฐ และประชาชนลาวตลอดเวลายังคงจดจำ และรู้บุญคุณอย่างลึกซึ้งต่อพรรค รัฐ และประชาชนจีน ที่ให้ความช่วยเหลืออันใหญ่หลวงต่อภารกิจการปฏิวัติของลาวในระยะแห่งการต่อสู้ชาติในอดีต ก็คือระยะแห่งการปกป้องรักษา และสร้างสาประเทศชาติในปัจจุบัน” พวกข้าพเจ้ามีความ “ยินดี และภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่เห็นความสัมพันธ์ลาว-จีนได้รับการขยายตัวอย่างรอบด้าน ลึกซึ้ง และปรากฏผลเป็นจริง” “พรรค รัฐ และประชาชนลาวของพวกข้าพเจ้า ยามใดก็ถือเอา พรรค รัฐ และประชาชนจีน เป็นเพื่อนมิตรยุทธศาสตร์ที่สนิทสนม และไว้วางใจเชื่อใจของกันและกัน”³⁸ คำให้สัมภาษณ์ดังกล่าวนี้ได้เป็นการยืนยันถึงความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างลาวและจีน และการแสดงถึงการให้ความสำคัญของลาวต่อจีนในปัจจุบัน

ความสัมพันธ์ลาว-จีนช่วง ค.ศ. 1998-2008

ความสัมพันธ์ลาว-จีนในช่วงระยะเวลาี้ได้รับการปรับปรุงทั้งทางด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม-วัฒนธรรม โดยได้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนทั้งในระดับพรรค และรัฐบาลมากขึ้น เห็นได้จากการเดินทางเยือนจีนของพล โท จุมมาลี ไชยะสอน รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกระทรวงป้องกันประเทศในเดือนสิงหาคม 1998 ได้พบกับพลเอก จี้ เฮาเถียน (Chi Haotian) ของจีนที่คุ้นเคยเพื่อกระชับสัมพันธภาพและความร่วมมือระหว่างกองทัพของทั้งสองประเทศ โดยฝ่ายลาวมีความต้องการซื้ออาวุธและขอความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากจีน³⁹

ความพยายามของลาวในการแก้ไขผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจได้ทำให้นายกรัฐมนตรี ท่านสีสะหวาด แก้วบุนพัน เดินทางเยือนต่างประเทศค่อนข้างมากเพื่อแสวงหาความช่วยเหลือรูปแบบต่าง ๆ มาฟื้นฟูสภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งลาวให้ความสำคัญกับประเทศที่มี

³⁸ Vientiane Time Newspaper, ฉบับวันที่ 1 กรกฎาคม 2006, p. 1, p. 5.

³⁹ Laos: Asia 1999, Yearbook, p. 148

อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน อย่างเช่น จีน และเวียดนาม ในฐานะ “มิตรแท้” โดยได้เดินทางเยือนปักกิ่งในเดือนมกราคม 1999 เป็นเวลา 8 วัน พบกับนายกรัฐมนตรี จู หรงจี (Zhu Rongji) ทำให้รัฐบาลจีนตกลงที่จะเพิ่มความช่วยเหลือเพิ่มขึ้นอีก 5 ประการ ได้แก่

1. สนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือด้านกฎหมายแพ่งและอาญา ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. สัญญาระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อหลีกเลี่ยงการซ้ำซ้อน และการสกัดกั้นการหลบหนีภัยจากการเก็บอากรรายได้
3. สัญญาระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน เกี่ยวกับฝ่ายจีนเสนอเงินกู้พิเศษแก่ลาว จำนวน 100 ล้านดอลลาร์ เพื่อเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่เพียงพอในโครงการซีเมนต์วังเวียงครั้งที่ 2
4. สัญญาว่าด้วยความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ-เทคโนโลยี ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน เกี่ยวกับรัฐบาลจีนจะเสนอเงินกู้ไม่มีดอกเบี้ยจำนวน 20 ล้านดอลลาร์

5. แผนการความร่วมมือด้านการศึกษา 1999-2001 ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ แห่ง สปป. ลาว และกระทรวงศึกษาธิการจีน⁴⁰

เพื่อแสดงความใกล้ชิดและมีมิตรสัมพันธ์ที่ดีต่อจีน ในวันที่ 10 พฤษภาคม 1999 กระทรวงการต่างประเทศลาวได้ออกแถลงการณ์ประณามสหรัฐอเมริกาอย่างรุนแรง ต่อกรณีที่เครื่องบินทิ้งระเบิดของสหรัฐอเมริกาและนาโต้ได้ทิ้งระเบิดสถานทูตจีนในกรุงเบลเกรด ประเทศยูโกสลาเวีย ทำให้เจ้าหน้าที่ของจีนเสียชีวิต 3 คน และบาดเจ็บกว่า 10 คน นอกจากนี้ ลาวยังได้ประกาศจุดยืนอย่างชัดเจนที่จะสนับสนุนพรรคของจีน ในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนว่าเป็นเรื่องที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขเฉพาะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละประเทศ ดังนั้น ประเทศอื่นจึงไม่มีสิทธิที่จะเข้ามาก้าวร้าวแทรกแซงทั้งในทางตรงและทางอ้อม⁴¹

ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2000 ท่านคำไต สีพันดอน ประธานประเทศลาว ได้เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการ ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ของสองประเทศได้รับการปรับปรุงขึ้นสู่ระดับ

⁴⁰ Carlyle A. Thayer, “Laos in 1999: Economic Woes Drive Foreign Policy”, *Asian Survey* Vol.40 (2000), p.46.

⁴¹ *Laos: Asia 2000, Yearbook*, pp. 149-150.

สูงสุด⁴² โดยจีนได้เสนอเพิ่มความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจแก่ลาว การค้าชายแดนได้ถูกผลักดันให้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดการพึ่งพาการนำเข้าจากไทย และเพื่อเป็นการลดการขาดดุลการค้ากับไทย นอกจากนั้น จีนยังได้ตกลงที่จะให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยี และเงินกู้ฉุกเฉิน (Emergency Loans) และอุปกรณ์การทหารจำนวนหนึ่ง⁴³

ภาพรวมของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลานี้เห็นได้ว่าจีนได้เพิ่มบทบาทมากขึ้น และกลายมาเป็นผู้สนับสนุนทางการเมือง การทหารและเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างยิ่งของลาว จีนได้มอบความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ (รวมทั้งความช่วยเหลือทางทหาร ซึ่งเพิ่งจะมีการลงนามขยายขอบเขตความร่วมมือระหว่างกันไปเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2001) ให้แก่ลาวอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ ค.ศ. 1997 และในปลาย ค.ศ. 1998 จีนยังตกลงมอบความช่วยเหลือแบบให้เปล่าจำนวน 1.21 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพื่อให้ลาวรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ต่อมา นายกรัฐมนตรีเจียง เจ๋อหมิน ได้เดินทางเยือนลาวเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2000 ได้ประกาศจะกระชับความร่วมมือเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบอบการปกครองแบบสังคมนิยมว่า จีนจะยืนยันในการสนับสนุนลาวในการเผชิญหน้ากับสิ่งท้าทายจากภายในประเทศ และต่างประเทศที่ทำให้ลาวเปลี่ยนแปลงการปกครอง รวมทั้งประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน⁴⁴ สิ่งที่สำคัญก็คือทั้งสองฝ่ายได้ออกแถลงการณ์ร่วมความร่วมมือลาว-จีนซึ่งมีเนื้อหาดังนี้

1. ทั้งสองฝ่ายรับรู้ถึงวัตถุประสงค์และหลักการของ “กฎบัตรสหประชาชาติ” 5 หลักการแห่งการอยู่ร่วมกันโดยสันติ บรรดาหลักการที่ได้กำหนดไว้ใน “สนธิสัญญาไมตรีจิต และการร่วมมือของเอเชียอาคเนย์” และบรรดาบรรทัดฐานของกฎหมายสากลที่ชาวโลกรับรู้ด้วยกัน เป็นบรรทัดฐานในการแก้ไขปัญหาคความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ

2. ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องในการรักษาการพบปะ และการแลกเปลี่ยนการเยือนที่ใกล้ชิดระหว่างการนำขึ้นสูงของสองประเทศ ก็คือการรักษาการแลกเปลี่ยนการเยือนและความร่วมมือที่แน่นแฟ้นระหว่างพรรค และรัฐบาล สภาแห่งชาติ กองทัพ องค์การจัดตั้งต่างๆ พร้อมทั้งท้องถิ่น

⁴² พงษ์สวัสดิ์ บุปผา, การขยายตัวของรัฐลาว, น. 222.

⁴³ Martin Stuart Fox, Laos: History. The Far East and Australasia 2005. (London: Europa Publications 2005), p. 590.

⁴⁴ News Bulletin of the Laos PDR, Embassy to Washington D.C (November-December 2000).

ต่าง ๆ ของสองประเทศ เพื่อผลักดันความสัมพันธ์มิตรภาพในฐานะบ้านใกล้เรือนเคียงที่เป็น
มูลเชื้อ และความร่วมมือที่ต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ ระหว่างลาว-จีน ให้ขยายตัวอย่าง
รอบด้าน

3. ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องในการรักษาการปรึกษาหารือ และการแลกเปลี่ยนระหว่าง
กระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์
ทวิภาคี ปัญหาภาคพื้นและสากล พร้อมทั้งนำใช้เวทีพหุภาคีเพื่อรักษาการติดต่อสัมพันธ์อันเป็น
ปกติระหว่างสองประเทศให้ขยายตัว

4. ทั้งสองฝ่ายเห็นว่าบนพื้นฐานความร่วมมือที่ดีงามในปัจจุบัน ควรเสริมขยายความ
ร่วมมือด้านการเมืองและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของทั้งสองประเทศอย่างเต็มที่ เพื่อผลักดันความ
ร่วมมือด้วยไมตรีจิตระหว่างสองฝ่าย ในด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ด้านสิทธิกรม-ป่าไม้ การ
ท่องเที่ยว และอื่น ๆ ให้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง ดังนี้

ก. ทั้งสองฝ่ายจะสืบต่อเพิ่มทวิชี้นำ และการประสานงานในความร่วมมือด้าน
เศรษฐกิจ-การค้า เสริมขยายคุณประโยชน์ของคณะกรรมการความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ-
การค้า และเทคโนโลยี สืบต่อปรับปรุงบรรดาข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สมบูรณ์ ทำให้การ
เคลื่อนไหวด้านธุรกิจของตนเข้าสู่ระเบียบ เพื่อสร้างเงื่อนไขสะดวกให้แก่การเคลื่อนไหวด้าน
เศรษฐกิจและการค้า เพื่อผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย

ข. ค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อเปิดกว้างทางการค้าระหว่างสองฝ่าย เสริมสร้างการค้า
ชายแดนให้ขยายตัวรอบด้าน สนับสนุนการลงทุนของทั้งสองฝ่าย และความร่วมมือในโครงการ
ต่าง ๆ

ค. ขยายความร่วมมือด้านสิทธิกรม-ป่าไม้ ดำเนินโครงการความร่วมมือต่าง ๆ ที่
ต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ เช่น การพัฒนาทรัพยากรด้านสิทธิกรมและป่าไม้ ด้วยการนำใช้
เทคโนโลยีที่ทันสมัย

ง. ขยายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศ ฝ่ายจีนตกลงเลือก
ประเทศลาวเป็นประเทศที่จะระดมส่งเสริมให้พลเมืองจีนไปท่องเที่ยวในลาว องค์กรที่รับผิดชอบ
ของทั้งสองฝ่าย จะปรึกษาหารือ และกำหนดวิธีการปฏิบัติ

5. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือด้านวัฒนธรรม การศึกษา สาธารณสุข
กีฬา ฯลฯ ระหว่างสองประเทศ เพิ่มทวิการแลกเปลี่ยนและมิตรภาพระหว่างประชาชนของทั้งสอง
ประเทศ โดยผ่านการแลกเปลี่ยนการเยือน การจัดงานแสดง การแลกเปลี่ยนนักศึกษา และอื่น ๆ

6. เพิ่มพูนการแลกเปลี่ยนระหว่างสองประเทศ และความร่วมมือระหว่างองค์กรป้องกันชาติของสองประเทศ และระหว่างกองทัพ รักษาการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้นำระดับสูง ตลอดจนการแลกเปลี่ยนนักวิชาการของภาคส่วนต่าง ๆ

7. ภายหลังที่มีการทำ “สนธิสัญญาปักปันเขตแดนระหว่างลาว-จีน” และ “อนุสัญญาเพิ่มเติมของสัญญาว่าด้วยระเบียบชายแดนลาว-จีน” ได้ลงนามเป็นต้นมา การคุ้มครองชายแดนระหว่างลาว-จีนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ได้มีกฎหมายต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งทำให้การค้าชายแดนขยายตัว การประสานงาน การคุ้มครองชายแดนร่วมกันให้มีความสงบสุข ทำให้การค้าชายแดนมีเสถียรภาพตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ

8. เพิ่มทวีความร่วมมือระหว่างองค์กรรักษาความสงบสุขและองค์กรยุติธรรม เพิ่มทวีความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารร่วมกันในการร่วมมือปราบปรามการค้าเถื่อน การค้ายาเสพติด และการเคลื่อนไหวอาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ

9. เพิ่มทวีความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะความร่วมมือในกรอบความร่วมมือสหประชาชาติ และความร่วมมือในกรอบหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ เพื่อผลประโยชน์ของทั้งสองประเทศ และประเทศที่เกี่ยวข้องในภาคพื้น

10. ฝ่ายจีนเคารพความเป็นเอกราช อธิปไตย และผืนแผ่นดินอันครบถ้วนของลาว ฝ่ายลาว ยืนยันการยึดมั่นในนโยบายจีนเดียว รับรู้ว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องตามกฎหมายอันหนึ่งอันเดียวของประเทศจีน ได้เห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถตัดแยกออกจากจีน คัดค้านทุกกลอุบายที่หวังสร้างสองประเทศจีน หรือ “หนึ่งจีน หนึ่งไต้หวัน” ฝ่ายจีนแสดงความชื่นชมต่อรัฐบาลลาวที่ให้การสนับสนุนการกิจกรรมประเทศโดยสันติของประเทศจีน และจะไม่ขยายความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการกับ ไต้หวัน ไม่ว่ารูปแบบใด ๆ ก็ตาม

11. เพิ่มพูนความร่วมมือในกรอบพหุภาคี เช่น ความร่วมมือในกรอบ ARF การประชุมอย่างไม่เป็นทางการของผู้นำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กรอบความร่วมมือสหประชาชาติ และอื่น ๆ

12. ทั้งสองฝ่ายเห็นว่า สถานการณ์สากลในอนาคตกำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ปัญหาสันติภาพและการพัฒนายังเป็นสองประเด็นใหญ่ของโลกในปัจจุบัน โลกจำเป็นต้องมีหลายขั้วในการขยายตัวของความสัมพันธ์ ทั้งสองฝ่ายคัดค้านการสร้างโลกเป็นระบบ “ขั้วเดียว”

13. ทั้งสองฝ่ายยืนยัน หลักการทั่วไปของสิทธิมนุษยชน ต้องให้สอดคล้องกับสภาพการณ์แท้จริงของแต่ละประเทศ รวมทั้งความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ไม่ว่าประเทศใดจะใหญ่หรือเล็ก เข้มแข็งหรืออ่อนแอ ล้วนแต่มีสิทธิเลือกพัฒนาแบบสังคม และการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพการณ์แท้จริงของแต่ละประเทศ ไม่ว่าประเทศใดก็ไม่มีสิทธิ์แทรกแซง

เข้าในกิจการภายในของประเทศอื่นด้วยข้ออ้างใด ๆ ต่อด้านทุกรูปแบบของลัทธิใช้อำนาจที่จะเอาปัญหาสิทธิมนุษยชนเป็นข้ออ้างในการสร้างความเสียหายถึงอธิปไตยของประเทศอื่น และแทรกแซงเข้ากิจการภายในของประเทศอื่น⁴⁵

แถลงการณ์ร่วมฉบับนี้ได้เป็นสิ่งยืนยันถึงความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างสองประเทศ ทั้งลาวและจีนได้ให้ความสำคัญในการขอความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคี โดยเฉพาะทั้งสองฝ่ายได้ให้ความสำคัญกับความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง รวมไปถึงความร่วมมือด้านสังคม-วัฒนธรรม

ภายหลังแถลงการณ์ร่วมมือลาว-จีน ทั้งสองฝ่ายได้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างกันทุกระดับเพื่อเป็นไปตามแถลงการณ์ร่วมมือลาว-จีน และเพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์ของทั้งสองฝ่ายที่วางไว้ ดังนั้น ในกลางเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2001 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศจีน หวาง อี้ (Wang Yi) ได้เยือนลาวอย่างเป็นทางการ ในทำนองเดียวกันในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2002 ท่านบุ๋นยัง วอลละจิต นายกรัฐมนตรีลาว ได้เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการ ตามคำเชิญของนายกรัฐมนตรี จู หรงจี (Zhu Rongji) ที่สำคัญคือ ท่านบุ๋นยัง วอลละจิต เป็นบุคคลที่สนับสนุนแนวทางการปฏิรูปเศรษฐกิจและการเมืองแบบจีน ทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในเอกสารที่สำคัญ 5 ฉบับ เพื่อปฏิบัติโครงการที่รัฐบาลทั้งสองฝ่ายตกลงร่วมกันได้แก่⁴⁶

1. สัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

2. สัญญาระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน เกี่ยวกับรัฐบาลจีนสนองเงินกู้พิเศษ จำนวนเงิน 300 ล้านดอลลาร์ในการขยายโครงการโทรคมนาคมระยะที่สอง

3. สัญญาว่าด้วยความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยจีนตกลงที่จะสนองเงินช่วยเหลือเปล่าจำนวน 50 ล้านดอลลาร์

⁴⁵ แถลงการณ์ร่วมความร่วมมือทวิภาคี ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน, 12 พฤศจิกายน 2000.

⁴⁶ Dean Forbes and Cecile Adler, "Laos in 2004, Political Stability, Economic Opening," *Asian Survey* Vol. XLV, No. 1 (January/February, 2005), pp. 161-165.

4. โครงการความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่าง ค.ศ. 2002 ถึง 2005 ระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการลาว กับกระทรวงศึกษาธิการจีน

5. ข้อตกลงเกี่ยวกับความร่วมมือสองฝ่ายระหว่างธนาคารแห่ง สปป.ลาว และธนาคาร ประชาชนจีน

นอกจากนี้ ในเดือนธันวาคม 2002 ท่านพลโท ดวงใจ พิจิต รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ป้องกันประเทศ เดินทางเยือนจีนโดยได้พบกับท่านประธานาธิบดี เจียง เจ๋อหมิน ในการพบปะ ครั้งนี้ท่านดวงใจ พิจิต ได้แสดงความพอใจต่อจีนในการสนับสนุนและช่วยเหลือลาวที่ผ่านมา ซึ่ง จีนได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือที่สำคัญแก่ลาวในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้การค้าชายแดนลาว-จีน ขยายตัว ซึ่งเป็นผลมาจากสินค้าจากประเทศไทยค่อนข้างจะแพง นอกจากนี้ จีนยังได้ให้ความ ช่วยเหลือลาวในการปรับปรุงและสร้างถนนในภาคเหนือ⁴⁷ การที่จีนได้ให้ความสำคัญและความ ช่วยเหลือภาคเหนือของลาวเป็นพิเศษ ก็เนื่องมาจากนักธุรกิจจีนเป็นจำนวนมากได้เข้ามาทำธุรกิจ ในลาวเพิ่มมากขึ้น

ในวันที่ 12 มิถุนายน 2003 ท่านคำไต สีพันดอน ประธานประเทศลาว เดินทางเยือนจีน อย่างเป็นทางการได้ลงนามเอกสารสำคัญ 2 ฉบับได้แก่ สัญญาว่าด้วยความร่วมมือด้าน เศรษฐกิจ-เทคโนโลยี โดยรัฐบาลจีนสงวนเงินช่วยเหลือเปล่าจำนวน 50 ล้านดอลลาร์ และข้อตกลง ว่าด้วยการลบนีให้แกรัฐบาลลาว รวมมูลค่ากว่า 49.8 ล้านดอลลาร์⁴⁸

ในเดือนมกราคม 2004 ท่านบัวซอน นูบผาวัน รองนายกรัฐมนตรี ผู้ประจําการรัฐบาล ได้เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการ การเยือนครั้งนี้ท่านบัวซอนได้ให้การยืนยันแก่จีนถึงการยึด มั่นในนโยบาย “จีนเดียว” ของรัฐบาลลาว และยอมรับว่าได้หันเป็นส่วนหนึ่งของจีน ซึ่งไม่สามารถ แบ่งแยกออกได้ และในวันที่ 17-19 มีนาคม 2004 รองนายกรัฐมนตรีจีน วูอี้ (Wu Yi) ได้เดินทาง เยือนลาวอย่างเป็นทางการ ทั้งสองฝ่ายได้มีความตกลงที่จะเพิ่มความร่วมมือกันอย่างกว้างขวาง ในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการค้าซึ่งมีมูลค่าการค้าระหว่างกันในปี 2003

⁴⁷ Bertil Lintner, “Laos: Mired in Economic Stagnation”, Southeast Asian Affairs 2003.

(Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2003), p. 143.

⁴⁸ Nick J. Freeman, “Laos: No Safe Haven from the Regional Tumult”, Southeast Asian Affairs 2004. (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2004), p. 132

ประมาณ 100 ล้านเหรียญสหรัฐ ให้เพิ่มเป็น 200 ล้านเหรียญสหรัฐ ก่อนค.ศ. 2005⁴⁹ โดยได้มีการประเมินความสำเร็จของความร่วมมือและความช่วยเหลือในหลาย ๆ ด้าน เช่น การเมือง การค้า สาธารณสุข การลงทุน การศึกษา ฯลฯ นอกจากนี้ทั้งสองฝ่ายยังได้ลงนามในข้อตกลง 5 ฉบับได้แก่

1. สัญญาดำเนินการด้วยความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ-เทคโนโลยี ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยจีนจะส่งเงินช่วยเหลือเปล่าแก่ลาวจำนวน 30 ล้านหยวนในโครงการปลูกยางพาราทางตอนเหนือของลาว

2. สัญญาระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน เกี่ยวกับฝ่ายจีนจะส่งเงินกู้พิเศษให้แก่ลาว จำนวน 200 ล้านหยวน เข้าในโครงการขยายโทรคมนาคมระยะ 3

3. สัญญแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับความช่วยเหลือเปล่าด้านวัตถุ เพื่อรับใช้การประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 10 มูลค่า 13 ล้านหยวน

4. สัญญแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการตรวจตรา และสำรวจโครงการซ่อมโทรภาพลาวช่อง 3 และระบบวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ มูลค่า 350,000 หยวน

5. สัญญแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยี และซ่อมหอวัฒนธรรมแห่งชาติ มูลค่า 3,500,000 หยวน⁵⁰

นอกจากนั้น การเดินทางเยือนลาวอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรีจีน เวน เจียเป่า ในวันที่ 28-30 พฤศจิกายน 2004 ได้พบกับท่านบุนยัง วอละจิต นายกรัฐมนตรีลาว การพบปะครั้งนี้ นายกรัฐมนตรีจีน เวน เจียเป่า ได้กล่าวย่ำว่ารัฐบาลจีนได้ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ลาว-จีนอย่างมาก โดยยึดมั่นในมิตรภาพระหว่างสองประเทศ และต้องการเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ดีกับลาว คู่ร่วมงานที่ดี และเป็นสหภาพที่ดีตลอดไป⁵¹ ทั้งสองประเทศยังได้ลงนามในเอกสารที่สำคัญ 5 ฉบับ⁵² ได้แก่

⁴⁹ China, Laos to Strengthen ties: Chinese ambassador <http://en.ce.cn/World/Asia-pacific/200411/26/t20041126_2403937.shtml>

⁵⁰ สีจิ้นผิง บุนวิไล, หมากผลการร่วมมือลาว-จีน. (เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ, 2007), น. 9-10

⁵¹ Premier Wen Jiabao Hold Talks with His Lao Counterpart Bounnhang Vorachit 28 December 2004 <<http://www.chinaembassy.org.il/eng/xwdt/t172521.htm>>

⁵² Ibid.

1. สัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ-เทคโนโลยี ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยจีนจะส่งเงินช่วยเหลือเปล่าให้แก่รัฐบาลลาว จำนวน 50 ล้าน หยวน
2. สาส์นแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการสำรวจความเป็นไปได้ ในโครงการสร้างถนนนาเตย-ปากมอญ จำนวน 500,000 หยวน
3. สาส์นแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการสำรวจธรณีศาสตร์-ป่อแร่ ทางภาคเหนือของลาว จำนวน 450,000 หยวน
4. สาส์นแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการสร้างแผนพัฒนา พลังงานไฟฟ้า ทั่วประเทศลาว จำนวน 5,000,000 หยวน
5. สาส์นแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการสร้างแผนแม่บทในโครงการพัฒนาภาคเหนือของลาว จำนวน 9,050,000 หยวน⁵³

นอกจากนี้ ในเดือนธันวาคม 2005 ท่านสะหมาน วิยะเกต ประธานสภาแห่งชาติลาว ได้เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งได้ลงนามในสัญญาความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ-เทคโนโลยี โดยจีนได้ให้เงินกู้แบบไม่มีดอกเบี้ยแก่ลาว จำนวน 100,000,000 หยวน⁵⁴

ภายหลังสิ้นสุดการประชุมใหญ่ครั้งที่ 8 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ในเดือนมีนาคม 2006 ท่านจุมมาลี ไชยะสอน ได้รับการเลือกตั้งให้ขึ้นเป็นเลขาธิการใหญ่คณะบริหารงานศูนย์กลางพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ประธานประเทศลาวแล้วนั้น ในวันที่ 26 มิถุนายน ถึงวันที่ 2 กรกฎาคม 2006 ก็ได้เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองพรรค-สองรัฐ การเยือนครั้งนี้ท่านจุมมาลีได้พบกับนายกรัฐมนตรี เวิน เจียเป่า โดยท่านได้กล่าวว่า “ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจที่เห็นว่าตลอดระยะเวลาประวัติศาสตร์ดังกล่าว การร่วมมือระหว่างสองพรรคสองรัฐ และประชาชนสองชาติลาวจีนได้ขยายตัวอย่างไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะในสองสามปีที่ผ่านมา ภายใต้การนำที่ว่า “มั่นคงยาวนาน มิตรภาพฐานบ้านใกล้เรือนเคียง ไว้เนื้อเชื่อใจกัน และร่วมมือรอบด้าน” ความร่วมมือในขอบเขตต่าง ๆ ระหว่างสองประเทศพวกเรา ได้มีการขยายตัวใหม่ที่หนักแน่น และประสบผลสำเร็จมากขึ้น⁵⁵

⁵³ สีจิ้น ปุนวิไล, หมากผลการร่วมมือลาว-จีน, น. 15

⁵⁴ วารสารจำปา ฉบับที่ 5 ประจำเดือน มกราคม 2006, น. 28.

⁵⁵ เนื้อในการพบปะระหว่างประธานประเทศลาว กับ นายกรัฐมนตรีจีน เวิน เจียเป่า (29 มิถุนายน,

ในโอกาสนี้ ท่านจุมมาลี ไชยะสอน ได้ให้สัมภาษณ์ต่อวิทยุกระจายเสียงของจีนที่ปักกิ่งว่า “ลาวและจีนเป็นสองประเทศที่มีอุดมการณ์เหมือนกัน สองพรรค สองรัฐ และประชาชนสองชาติลาว-จีนได้มีความสัมพันธ์พื้นฐานอย่างมิตรสหาย พี่น้อง ที่เป็นมูลเชื่ออันดีงามมาเป็นเวลานาน พรรค รัฐ และประชาชนลาวตลอดเวลายังคงจดจำ และรู้บุญคุณอย่างลึกซึ้งต่อ พรรค รัฐ และประชาชนจีน ที่ให้ความช่วยเหลือ ช่วยเหลืออันใหญ่หลวงต่อภารกิจการปฏิวัติของลาวในระยะแห่งการต่อสู้ชาติในอดีต ก็คือระยะแห่งการปกป้องรักษา และสร้างสาประเทศชาติ ในปัจจุบัน” พวกข้าพเจ้ามีความ “ยินดี และภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่เห็นความสัมพันธ์ลาว-จีนได้รับการขยายตัวอย่างรอบด้าน ลึกซึ้ง และปรากฏผลเป็นจริง” “พรรค รัฐ และ ประชาชนลาวของพวกข้าพเจ้ายามใดก็ตามเอา พรรค รัฐ และประชาชนจีน เป็นเพื่อนมิตรยุทธศาสตร์ ที่สนิทสนม และไว้วางใจของกันและกัน”⁵⁶ คำให้สัมภาษณ์ดังกล่าวนี้ได้เป็นการยืนยันถึงความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างลาวและจีน และการแสดงถึงการให้ความสำคัญของลาวต่อจีนในปัจจุบัน พร้อมทั้งได้ลงนามเอกสารสำคัญ 3 ฉบับ ได้แก่

1. สัญญาระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน ว่าด้วยเงินจะสนองเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เป็นจำนวนเงิน 280 ล้านหยวน แก่ลาวเพื่อจัดซื้อเครื่องบินชินเจอ จำนวน 2 ลำ พร้อมกับอุปกรณ์ และฝึกอบรมพนักงาน

2. สาส์นแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการเชิญพนักงานพรรค-รัฐ จำนวน 100 ท่าน และพนักงานตรวจตราวินัย 30 ท่าน ไปทัศนศึกษาที่จีน เป็นจำนวนเงิน 4 ล้านหยวน

3. สาส์นแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการตอบสนองเครื่องจักรกลการเกษตรจำนวนหนึ่งให้แก่ สปป. ลาว เป็นจำนวนเงิน 15 ล้านหยวน⁵⁷

ในทำนองเดียวกันในวันที่ 19-20 พฤศจิกายน 2006 เลขาธิการใหญ่คณะกรรมการศูนย์กลางพรรคคอมมิวนิสต์ ประธานาธิบดีจีน หู จิ่นเทา ได้เดินทางมาเยือน สปป. ลาว⁵⁸ และได้ลงนามในเอกสารที่สำคัญจำนวน 10 ฉบับ ได้แก่

⁵⁶ Vientiane Time Newspaper, ฉบับวันที่ 1 กรกฎาคม 2006, p 1, p 5.

⁵⁷ คูวาระะเอียดเพิ่มเติมใน แจ้งข่าวร่วมระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ สาธารณรัฐประชาชนจีน ในการเยือนจีนของท่าน จุมมาลี ไชยะสอน 27 มิถุนายน ถึง 2 กรกฎาคม 2006.

⁵⁸ Geoffrey C. Gunn, “Laos in 2006: Changing of the Guard”, *Asian Survey* Vol.47 (2007), p.187.

1. สัญญาว่าด้วยความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ-เทคโนโลยี ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยรัฐบาลจีนจะส่งเงินช่วยเหลือเปล่าจำนวน 100 ล้านหยวน ให้แก่ รัฐบาลลาว

2. สัญญาระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วย จีนส่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจำนวน 280 ล้านหยวน เพื่อนำไปใช้ในโครงการบริหารรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

3. ข้อตกลงว่าด้วยการยกเลิกหนี้บางจำนวนให้แก่รัฐบาลลาว โดยเป็นหนี้ที่ไม่มีดอกเบี้ยรวมทั้งหมดเป็นจำนวนเงิน 109,710,000 หยวน และ 19,000,000 ล้านเหรียญสหรัฐ

4. นอกจากนี้ ผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องของทั้งสองฝ่ายก็ได้ลงนามร่วมกันเพิ่มอีก 7 ฉบับ

สิ่งที่สำคัญในการเยือนครั้งนี้ก็คือ ประธานาธิบดี หู จิ่นเทา ยังได้ประกาศให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจำนวน 200 ล้านเหรียญสหรัฐ และประกาศให้การช่วยเหลือ 50% ในการสร้างสะพานแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 ห้วยซาย-เซียงของ แก่ลาวด้วย⁵⁹

ความสัมพันธ์ลาว-จีนได้ก้าวถึงระดับสูงสุด ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของเอกอัครราชทูตจีน ประจำ สปป. ลาว พันกว่างเซี่ย (Pan GuangXue) กล่าวต่อวารสารจำปาในเดือนสิงหาคม 2007 ไว้ว่า การเพิ่มทวีความร่วมมือระหว่างจีน-ลาวนั้น ทั้งสองประเทศต้องยึดมั่นและคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกัน โดยท่าน ได้กล่าวว่านับตั้งแต่ความสัมพันธ์ระหว่างจีน-ลาวเป็นปกติมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1989 เป็นต้นมา ความสัมพันธ์และความร่วมมือมิตรภาพระหว่างสองประเทศได้พัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง และบรรลุถึงจุดสูงสุดในประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ของสองประเทศ นอกจากนี้ ท่านยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่าในการเพิ่มทวีความร่วมมือจีน-ลาวนั้น ประการแรกต้องยึดมั่นและคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกัน จึงจะทำให้ความสัมพันธ์มีความยั่งยืน จีนกำลังเปิดประตูสู่ภายนอกและลาวก็กำลังทำการปฏิรูป และเปิดกว้างต่อภายนอก ความร่วมมือของสองฝ่ายต้องเพิ่มทวีในการประสานงานอย่างเป็นเอกภาพ ประสานความร่วมมือทั้งโครงการใหญ่เพื่อผลักดันโครงการเล็กเพื่อพัฒนาไปอย่างเสมอต้นเสมอปลาย รูปแบบของความร่วมมือต้องมีการคิดค้นประดิษฐ์สร้างใหม่ ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง บนพื้นฐานของโครงการร่วมมือที่เป็นมูลเชื้อมาแต่อดีต⁶⁰

⁵⁹ สีคุน บุนวิไล, หมากผลการร่วมมือลาว-จีน. (เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ, 2007), น. 19.

⁶⁰ วารสารจำปา ฉบับที่ 24 ประจำเดือน สิงหาคม 2007, น. 34.

ในวันที่ 23-27 สิงหาคม 2007 นายกรัฐมนตรีคนใหม่ของลาว ท่านบัวซอน นูบผาวัน ได้เดินทางไปเยือนจีนอย่างเป็นทางการ และได้พบกับนายกรัฐมนตรีจีน เวิน เจียเป่า เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองชาติลาว-จีน โดยได้มีการลงนามในการแก้ไขปัญหา 6 ประการเช่น โครงการอาหารปลอดภัย โครงการเงินกู้ โครงการขายเครื่องบิน การเกษตร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งที่สำคัญก็คือ เวิน เจียเป่า ได้กล่าวถึงการขยายความร่วมมือทางด้านการเกษตร พลังงานและเหมืองแร่ พร้อมทั้งได้กล่าวว่าทั้งสองประเทศควรจะผลักดันความร่วมมือในโครงการความร่วมมืออนุแม่น้ำโขง (MRC) และการต่อต้านการก่อการร้าย โดยท่าน บัวซอน ได้ตอบรับต่อคำกล่าวดังกล่าวว่า รัฐบาลลาวและประชาชนลาวจะสืบทอดให้การสนับสนุนในประเด็นปัญหาทิเบต (Tibet) และปัญหาสิทธิมนุษยชน⁶¹

ต่อมาในเดือนมีนาคม 2008 นายกรัฐมนตรีจีน เวิน เจียเป่า ก็ได้เดินทางเยือนลาวอีกครั้งเพื่อเข้าร่วมการประชุม GMS⁶² โดยท่านได้กล่าวชื่นชมมิตรภาพที่เป็นมูลเชื้อและความสัมพันธ์ระหว่างสองชาติที่ได้รับการพัฒนามาถึงปัจจุบัน โดยย้ำว่าจีนจะสืบทอดสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้าราชการระดับสูง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นทางด้านการเมือง สานต่อความร่วมมือทวิภาคี และผลักดันความสัมพันธ์สู่ระดับสูงสุด สิ่งที่สำคัญก็คือ เวิน เจียเป่า ได้กล่าวแสดงความซาบซึ้งที่รัฐบาลลาวได้ยืนยันมาตลอดต่อนโยบายจีนเดียว และการสนับสนุนในการร่วมประเทศ สิ่งที่สำคัญก็คือทั้งสองชาติมีความจำเป็นต้องการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในขณะที่สถานการณ์ระหว่างประเทศกำลังสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น⁶³

⁶¹ Vientiane, 27 August, 2007, p. 1, 3.

⁶² http://news.xinhuanet.com/english/2008-03/31/content_7890305.htm

⁶³ http://news.xinhuanet.com/english/2008-03/30/content_7884583.htm

**ลำดับการเดินทางแลกเปลี่ยนระหว่างผู้นำและเจ้าหน้าที่ระดับสูง
ของลาวและจีนตั้งแต่ ค.ศ. 1992-2008**

ปี	ผู้นำลาว	ผู้นำจีน	ตำแหน่ง
4/1992	ท่าน ไกสอน พมวิหาน		ประธานพรรค ประธานประเทศลาว
11/1992		โจว เจียฮว่า(Zhou JiaHua)	รองนายกรัฐมนตรี
1991 12/1993	ท่านคำไต สีพันดอน		นายกรัฐมนตรี
1993	ท่านสมสะหวาด เล่งสะหวัด		รัฐมนตรีต่างประเทศ
1/1993		เจียน ฉีเฉิน (Qian Qichen)	รัฐมนตรีกระทรวงการ ต่างประเทศ
5/1993		นายพล ฉี เฮ่าเถียน	รัฐมนตรีกลาโหม
7/1994		นายพล หลี่ จิวหลง(Li Jiulong)	ผู้วางแผนยุทธศาสตร์ การทหารของจีน
5/1995 1/2000 12/2005	ท่านสะหมาน วียะเกด		ประธานสภาแห่งชาติ
5/1995	ท่านหนุฮัก พุมสะหวัน		ประธานประเทศ
11/1996		เฉียว ฉือ (Qiao Shi)	ประธานที่ปรึกษา
7/1997	ท่านบุนยัง วอละจิต		รองนายกรัฐมนตรี
8/1997	ท่านสมสะหวาด เล่งสะหวัด		รัฐมนตรีต่างประเทศ
10/1997		อู๋ ปางกั๋ว (Wu Bangguo)	รองนายกรัฐมนตรี
8/1998	พลโท จูมมาลี ไชยะสอน		รัฐมนตรีกระทรวง ป้องกันประเทศ
1/1999	ท่านสีสะหวาด แก้วบุนพัน		นายกรัฐมนตรี
7/2000 6/2003	ท่านคำไต สีพันดอน		ประธานพรรค ประธานประเทศลาว

ปี	ผู้นำลาว	ผู้นำจีน	ตำแหน่ง
11/2000		เจียง เจ๋อหมิน	ประธานาธิบดี
2/2002	ท่านบุญยัง วอละจิต		นายกรัฐมนตรี
6/2003	ท่านคำไต สีพันดอน		ประธานประเทศ
1/2004	ท่านบัวซอน บุปผาวัน		ผู้ประจําการรัฐบาล
2004		อู๋อี้	รองนายกรัฐมนตรีจีน
11/2004		เวิน เจียเป่า	นายกรัฐมนตรี
12/2005	ท่านสะมาน วิยะเกต		ประธานสภาแห่งชาติ
6/2006	ท่านจุมมาลี ไชยะซอน		ประธานพรรค ประธานประเทศ
11/2006		หู จิ่นเทา	ประธานาธิบดี
8/2007	ท่านบัวซอน บุปผาวัน		นายกรัฐมนตรี
3/2008		เวิน เจียเป่า	นายกรัฐมนตรี
5/2008	ท่านจุมมาลี ไชยะซอน		ประธานพรรค ประธานประเทศลาว

ที่มา: กระทรวงการต่างประเทศลาว พฤษภาคม 2008

นอกจากนี้ยังมีการเยือนจีนของผู้นำสูงสุดของลาว และการเยือนจีนของการนำระดับรองนายกรัฐมนตรี ชั้นแขวง และนักวิชาการต่าง ๆ นับแต่ระดับกระทรวงถึงท้องถิ่น อย่างเป็นปกติ ฝ่ายจีนก็ได้ส่งคณะผู้แทนระดับรัฐมนตรี รองรัฐมนตรี และนักวิชาการระดับต่าง ๆ มาเยือนลาว รวมทั้งได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายปัญหาสำคัญๆ อีกด้วย

นับตั้งแต่ลาวและจีนได้ออกแถลงการณ์ร่วมความร่วมมือลาว-จีนใน ค.ศ. 2000 แล้วนั้น เห็นได้ว่าทั้งสองฝ่ายได้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้นำระดับสูงมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าทั้งสองฝ่ายได้ให้ความสำคัญแก่กันมากเป็นพิเศษ ถึงแม้ว่าลาวจะเป็นประเทศเล็กและมีประชากรน้อยแต่จีนก็ยังให้ความสำคัญแก่ลาวอย่างมาก

ความสัมพันธ์ลาว-จีนทางด้านการมั่นคง

ปัญหากลุ่มต่อต้านรัฐบาลลาว

ภายหลังที่มีการทำสัญญาหยุดยิงในลาวใน ค.ศ. 1973 ระหว่างรัฐบาลลาวกับฝ่ายขบวนการประเทศลาว และสหรัฐอเมริกายุติการให้ความช่วยเหลือทางทหารและการเงินแก่รัฐบาลลาวที่เวียงจันทน์ องค์การ ซี.ไอ.เอ. ของสหรัฐอเมริกาได้อพยพทหารชาวเขาเผ่าม้งของนายพล วังเปา จำนวนประมาณ 30,000 คน มาอยู่ในประเทศไทย ต่อมาใน ค.ศ. 1975 ชาวเขาเผ่าม้งและประชาชนลาวอื่น ๆ จำนวนหลายแสนคนได้อพยพออกจากลาวภายหลังที่ขบวนการประเทศลาวยึดอำนาจการปกครองที่นครหลวงเวียงจันทน์ได้สำเร็จ การที่ทหารชาวเขาเผ่าม้งและประชาชนลาวส่วนมากต้องอาศัยอยู่ในศูนย์อพยพในประเทศไทยและจีนเป็นเวลานานหลายปี กลุ่มต่อต้านรัฐบาล สปป. ลาว ทั้งในประเทศและนอกประเทศลาวได้ลักลอบวางระเบิด และชุ่่มโจมตีสหราชอาณาจักรของ สปป. ลาว อยู่เป็นระยะ ๆ โดยมีการปฏิบัติการมากในช่วง ค.ศ. 1975-1984 ภายหลังจากนั้นได้ปฏิบัติการลดน้อยลง กลุ่มต่อต้านรัฐบาล สปป. ลาว มีหลายกลุ่มและอาจเปลี่ยนชื่อหรือตั้งเป็นกลุ่มใหม่อยู่เสมอ กลุ่มที่เคยมีความสำคัญในอดีตได้แก่ กลุ่มชาวม้งของนายพล วังเปา กลุ่มของเจ้าเจียงและเจ้าสีสุก ณ จำปาสัก กลุ่มอดีตรัฐมนตรีอินแปง สะยาภัย และพันตรี พัวเลือน วันพะชัย กลุ่มนายพล กองแล และ กลุ่มม้ง ปักกาเฮอ กลุ่มนายพลทองลิด โจกเป่งบุญ และกลุ่ม พ.อ. ลุน สีสุนนท์ เป็นต้น⁶⁴

ก่อนที่ขบวนการประเทศลาวหรือพรรคคอมมิวนิสต์จะได้รับชัยชนะในอินโดจีนใน ค.ศ. 1975 นั้น จีนได้สนับสนุนการปฏิวัติของคอมมิวนิสต์ทุกพรรคที่นิยมจีนนั้นเท่ากับการต่อต้านรัฐบาลลาวในกรุงเวียงจันทน์ด้วย ไม่ว่ารัฐบาลนั้นจะเป็นรัฐบาลฝ่ายขวาหรือรัฐบาลเป็นกลางที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์แยกตัวออกไป หรือรัฐบาลผสมระหว่างฝ่ายเป็นกลางกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็ตาม นโยบายเช่นนั้นของจีนมีรากฐานทั้งทางด้านอุดมการณ์และผลประโยชน์ของชาติ ในขณะนั้นจีนยังมีอุดมการณ์ที่จะช่วยเหลือพรรคคอมมิวนิสต์ทุกประเทศที่ทำการปฏิวัติ ในขณะเดียวกันก็เพื่อความอยู่รอดโดยตัดกำลังศัตรู (สหรัฐฯ) ในต่างแดนด้วย เมื่อศัตรูหมายเลขหนึ่งของจีนได้เปลี่ยนจากสหรัฐฯ เป็นสหภาพโซเวียตแล้ว จีนจะถอนการให้ความช่วยเหลือขบวนการคอมมิวนิสต์ในอินโดจีนต่อไปก็ไม่ได้เพราะต้องแข่งขันกับสหภาพโซเวียตในการช่วงชิงพวกพ้อง

⁶⁴ Martin Stuart Fax, *Laos: Politics, Economics and Society* (London: Frances Publishers, Limited, 1986), pp.94-96.

การแข่งขันกันระหว่างจีน สหรัฐฯ และสหภาพโซเวียตในช่วงนั้นเป็นปัญหาความมั่นคงของลาว และของเอเชียอาคเนย์ด้วย นอกจากนั้น มหาอำนาจดังกล่าวยังถือว่าเป็นความมั่นคงระหว่างค่ายด้วย รัฐบาลลาวไม่ว่าจะเป็นฝ่ายใดก็ตาม ถูกบีบคั้น และแทรกแซงอยู่เสมอ ๆ แม้กระทั่งความเป็นอิสระของผู้ดำเนินการเยือนประเทศต่าง ๆ ใน ค.ศ. 1956 เจ้าสุววรรณภูมานายกรัฐมนตรีลาวที่มีนโยบายเป็นกลางตอบรับคำเชิญไปเยือนจีนและเวียดนามเหนือ สถานทูตสหรัฐฯ พยายามขัดขวาง กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ได้เชิญเจ้าสุววรรณภูมาไปสั่งสอนว่าการจะไปเยือนปักกิ่งและฮานอยจะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐบาลผสมอย่างไร⁶⁵

เมื่อขบวนการคอมมิวนิสต์ทั้งสามประเทศในอินโดจีนได้ประสบความสำเร็จแล้ว และเวียดนามเคลื่อนไหวหรือฟื้นความคิดที่จะก่อตั้งสหพันธรัฐอินโดจีน เริ่มโดยท่านไกสอน พมวิหานไปเยือนฮานอยในเดือนกุมภาพันธ์ 1976 และการทำสนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือระหว่างสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (18 กรกฎาคม 1977)⁶⁶ รวมทั้งการคงทหารเวียดนามไว้ในลาวเป็นจำนวนมาก จีนได้คัดค้านนโยบายของเวียดนามที่จะครอบงำอินโดจีน

การกระทำของเวียดนามทั้งในลาวและกัมพูชาได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียต ทุกครั้งที่มีการประชุมของผู้นำสามประเทศในอินโดจีนในช่วง ค.ศ. 1979-1985 จะมีแถลงการณ์ย้ำถึงความสัมพันธ์พิเศษของทั้งสามประเทศ และประณามจีนว่าเป็นพวกปฏิกิริยาและต่อต้านผลประโยชน์ของประชาชนอินโดจีน ซึ่งยกเอาจีนเป็นศัตรูหมายเลขหนึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสหภาพโซเวียตในขณะนั้น⁶⁷ การเคลื่อนไหวแสดงพลังดังกล่าวของคอมมิวนิสต์อินโดจีนทำให้จีนตีความว่าเป็นขบวนการคุกคามความมั่นคงของจีนภายใต้การนำของสหภาพโซเวียต

สำหรับลาวนั้น การร่วมมือกับเวียดนามในการต่อต้านจีนส่วนหนึ่งเป็นเพราะฝ่ายเวียดนามมีอิทธิพลในการป้อนข้อมูล (จริงบ้าง บิดเบือนบ้าง) ให้แก่ผู้นำลาวที่กรุงเวียงจันทน์

⁶⁵ Authur J. Dommen, "Documentary materials in the American archives for the history of the Kingdom of Laos, 1941-1961," Southeast Asian Research, Vol. 4, No.1 (March 1996), p. 163.

⁶⁶ Martin Stuart Fox, "Laos: The Vietnamese connection," Southeast Asian Affairs 1980 (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1980), p. 191.

⁶⁷ Contemporary Southeast Asia, Vol.2, No. 3 (December 1980), pp. 181-187

ภายหลังบุกยึดกัมพูชา เวียดนามส่งทหารจำนวนมากไปประจำตามชายแดนลาว-จีน เพื่อปกป้องอธิปไตยให้ลาว ในขณะที่เดียวกันก็รายงานเข้าไปในกรุงเวียงจันทน์ว่าจีนกำลังคุกคามลาวอย่างไร⁶⁸

ในภาวะการณ์ที่เป็นปรปักษ์กันเช่นนั้น จีนใช้นโยบายอย่างไร คุกคามเอกราชและอธิปไตยของลาวมากน้อยเพียงใด ในขั้นแรก จีนระมัดระวังในการทำให้ลาวเป็นศัตรูดังได้กล่าวไปแล้ว ปลายเดือนมกราคม 1979 หนังสือพิมพ์ประชาชนรายวัน วิจารณ์ว่าลาวเป็นสมุนของเวียดนาม เวียดนามควบคุมลาวด้วย “กำลังทหาร 50,000 คน และที่ปรึกษาอีกหลายพันคน” แต่เป็นการรายงานถ่ายทอดจากหนังสือพิมพ์ไทยไม่ใช่โจมตีลาวโดยตรง ขณะนั้นลาวได้โจมตีจีนอย่างเปิดเผยแล้วว่าจีนสนับสนุนพวก “ปฏิการลาว” ฝึกพวกปฏิการในพงสาลี อุดมไซ และหลวงน้ำทา ซึ่งเป็นเขตที่ติดต่อกับจีน⁶⁹

เมื่อผู้นำลาวยืนยันที่จะร่วมมือกับเวียดนามในการต่อต้านจีนแล้ว จีนได้สนับสนุน “ปฏิการลาว” ดังที่ถูกกล่าวหาว่าน้อยเพียงใด การส่งคน อาวุธและเงินไปสนับสนุนกลุ่มต่อต้านเวียงจันทน์ที่อยู่ตามชายแดนไทยนั้นยังไม่มีหลักฐานยืนยัน ส่วน “ปฏิการลาว” ที่ต่อต้านเวียงจันทน์และเดินทางเข้า-ออกจีนเนื่อง ๆ ดังที่พรรคพวกของท่านไกสอนเองเคยอาศัยแผ่นดินจีนเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลที่กรุงเวียงจันทน์ก็คงดำเนินการต่อไป แต่ยังไม่เห็นหลักฐานว่าจีนสนับสนุน โดยการติดต่ออาวุธให้พวกนั้นกลับไปปฏิบัติการในลาว การสนับสนุนทางใจนั้นมีอยู่แน่นอน เพราะพวกนั้นเป็นมิตรกับจีน

ต้นปี ค.ศ. 1980 นายจอห์น แม็คเบต (John Mcbeth) รายงานว่าจีนสนับสนุนกองกำลังต่อต้านรัฐบาลลาวตอนเหนือ ปลาย ค.ศ. 1980 สื่อมวลชนจีนรายงานว่ามีขบวนการต่อต้านรัฐบาลในลาว⁷⁰ เข้าใจว่าในช่วงนั้นจีนสนับสนุนขบวนการต่อต้านรัฐบาลลาวทั้งในด้านการฝึกอาวุธและเครื่องอุปโภคบริโภคด้วย

แต่ภายหลัง ค.ศ. 1986 เมื่อรัฐบาล สปป. ลาวได้ปรับปรุงความสัมพันธ์กับจีน และปฏิรูปเศรษฐกิจ ยกเลิกระบบสหกรณ์การเกษตรซึ่งทำให้ชาวนามีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ขบวนการต่อต้านรัฐบาลลาวด้วยอาวุธได้ลดน้อยลงไปมากโดยเฉพาะในบริเวณชายแดนลาว-จีน ดังนั้น ขบวนการต่อต้านซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในประเทศลาวและประเทศที่สามที่สำคัญได้แก่ ฝรั่งเศส และสหรัฐฯ ได้หันมาต่อสู้ด้วยการโฆษณามากกว่าใช้อาวุธ

⁶⁸ Laos: Far Eastern Economic Review, March 23, 1979, p. 8.

⁶⁹ Laos: Far Eastern Economic Review, February 23, 1979, p. 8.

⁷⁰ Laos: Far Eastern Economic Review, December 19, 1980, p. 9.

หลังจากการเยือนลาวของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศจีนในปลาย ค.ศ. 1986 และการที่จีนประกาศว่าจะถอนความช่วยเหลือต่อกลุ่มต่อต้านรัฐบาลปลาย ค.ศ. 1987 ความสัมพันธ์ลาว-จีน ซึ่งตึงเครียดมาตลอดหลังจากกรณีเวียดนามบุกกัมพูชา ก็ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นในปลาย ค.ศ. 1988 มีการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ทางการทูตระหว่างสองประเทศ พร้อมกันนั้นก็มีการลงนามในสัญญาการค้าและแลกเปลี่ยนบันทึกเกี่ยวกับการค้าชายแดนของทั้งสองฝ่ายในช่วงปลาย ค.ศ. 1988

ภายหลังที่สัมพันธ์ภาพลาว-จีน เป็นปกติมาตั้งแต่ ค.ศ. 1989 ผู้นำลาวในแต่ละสมัยได้นับหลายครั้งในคำปราศรัยของพวกเขาในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องกับจีน ซึ่งได้ทำให้ปัญหาความไม่สงบตามแนวชายแดนลาว-จีนได้ยุติลง หลังจากนั้นใน ค.ศ. 1991 ลาวและจีนได้ริเริ่มโครงการส่งผู้อพยพชาวลาวจำนวน 3,400 คนกลับคืนประเทศลาว ซึ่งผู้อพยพดังกล่าวได้หลบหนีเข้าจีนในช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศกำลังเสื่อมโทรม ในเดือนมิถุนายน 1992 ผู้อพยพจำนวน 1,272 คนได้เดินทางกลับประเทศลาว⁷¹ นอกจากนี้ การเยือนจีนของท่านคำไต สีพันดอน ในเดือนธันวาคม 1993 ยังได้แก้ไขปัญหาผู้อพยพชาวลาวจำนวนหนึ่งที่ยังคงค้างคาในจีนกลับสู่ประเทศ⁷²

ความช่วยเหลือทางการทหารของจีนต่อลาว

นับตั้งแต่การล่มสลาย ของสหภาพโซเวียตใน ค.ศ. 1991 จีนได้กลายเป็นพันธมิตรทางทหารที่สำคัญของลาว โดยจีนได้ให้ความช่วยเหลือด้านอาวุธและอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับกองทัพลาว⁷³ จีนต้องการที่จะเข้ามามีอิทธิพลทางการทหารในลาว เหมือนอย่างจีนได้ให้ความช่วยเหลือทางการทหารแก่พม่า โดยจีนได้เสนอเงินจำนวนหลายร้อยล้านเหรียญสหรัฐ แก่พม่า และจีนก็ต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ลาวเหมือนกับที่ให้แก่พม่า โดยในต้น ค.ศ. 1992 จีนได้ขายเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ รุ่น M 18 จำนวน 2 ลำ และอาวุธจำนวนหนึ่งให้แก่กองทัพลาว⁷⁴

⁷¹ Laos: Asia 1993 Year Book, p. 153.

⁷² Martin Stuart Fox, "Laos: Towards Sub regional Integration" Southeast Asian Affairs 1995. (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1995), p. 193

⁷³ Laos: Asia 1998 Year Book, p. 149.

⁷⁴ Laos: Asia 1993 Year Book, p. 153.

นอกจากนั้น ในเดือนพฤศจิกายน 1993 ลาวและจีนได้บรรลุข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางด้านการทหาร โดยจีนตกลงที่จะส่งอาวุธให้แก่ลาวจำนวน 1,600 ตัน โดยส่วนมากจะเป็นอาวุธขนาดเล็ก กระสุนปืน และระเบิด และใน ค.ศ. 1996 จีนได้เสนออาวุธขนาดใหญ่แก่ลาว⁷⁵ นอกจากนี้ จีนยังได้สร้างศูนย์ข่าวกรองสามแห่งที่แขวงจำปาสัก ใกล้ชายแดนลาว-ไทย-กัมพูชา เพื่อสำรวจการเคลื่อนไหวภายในพื้นที่ 120 กิโลเมตร⁷⁶

ในเดือนสิงหาคม 1998 พลโท จูมมาลี ไชยะสอน รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีกระทรวงป้องกันประเทศได้เดินทางไปพบกับพลเอก ฉี เฮาเถียน (Chi Haotian) ของจีนที่คุนหมิง เพื่อกระชับสัมพันธภาพและความร่วมมือระหว่างกองทัพของทั้งสองประเทศ โดยฝ่ายลาวมีความต้องการซื้ออาวุธและขอความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากจีน⁷⁷

ปัญหาชายแดนลาว-จีน

การปักหลักชายแดนลาว-จีน

ภายหลังที่ลาวได้รับเอกราชและได้สถาปนาเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวใน ค.ศ. 1975 และเพื่อปฏิบัติตามทิศทางนโยบายในการแก้ไขปัญหาชายแดนกับบรรดาประเทศใกล้เคียง ใน ค.ศ. 1976 ลาวได้เริ่มปรึกษาหารือเพื่อทำสนธิสัญญา หรือข้อตกลงเกี่ยวกับการสำรวจและปักหลักหมายชายแดนกับประเทศใกล้เคียง โดยยึดถือเอกสารทางประวัติศาสตร์ เช่น สนธิสัญญาว่าด้วยการกำหนดเส้นชายแดน และแผนที่ที่เกี่ยวข้องที่จัดทำโดยฝรั่งเศส กับบรรดาประเทศใกล้เคียงมาเป็นพื้นฐานในการสำรวจและปักหลักหมายชายแดน

ลาวและจีนมีเส้นชายแดนร่วมกันยาวประมาณ 505 กิโลเมตร โดยลาวมีสามแขวงที่ติดกับจีนคือ แขวงพงสาลี แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา ส่วนทางจีนมี 1 แขวงคือ แขวงหยุนนาน⁷⁸

⁷⁵ Carlyle A. Thayer, "Laos in 1999: Economic Woes Drive Foreign Policy", *Asian Survey* Vol.40 (2000), p.45.

⁷⁶ *Laos: Asia 1996 Year Book*, p. 159.

⁷⁷ *Laos: Asia 1999 Year Book*, p. 148.

⁷⁸ กระทรวงการต่างประเทศลาว. ห้องการคณะกรรมการชายแดนแห่งชาติ "การสำรวจและปักหลักชายแดนลาว-จีน" 8 กุมภาพันธ์ 2005, น. 1.

บรรดาแขวงของลาวที่มีชายแดนติดกับจีน

แขวงพงสาลี

ฝั่งลาว	ฝั่งจีน
เมืองบุนเหนือ แขวงพงสาลี	เมืองลำ แขวงหยุนนาน
เมืองยอดดู่ แขวงพงสาลี	เมืองจางเซิน แขวงหยุนนาน

แขวงหลวงน้ำทา

ฝั่งลาว	ฝั่งจีน
เมืองน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา	เมืองลำ แขวงหยุนนาน
เมืองสิง แขวงหลวงน้ำทา	เมืองลำ แขวงหยุนนาน
เมืองสิง แขวงหลวงน้ำทา	เมืองลำ แขวงหยุนนาน
เมืองสิง แขวงหลวงน้ำทา	เมืองลำ แขวงหยุนนาน

แขวงอุดมไซ

ฝั่งลาว	ฝั่งจีน
เมืองนาหม้อ แขวงอุดมไซ	เมืองลำ แขวงหยุนนาน

ที่มา: กระทรวงการต่างประเทศลาว, ห้องการคณะกรรมการชายแดนแห่งชาติ.

ลาวและจีนมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการปรับปรุง และขยายความสัมพันธ์ มิตรภาพแบบบ้านใกล้เรือนเคียง บนพื้นฐานการเคารพเอกราช อธิปไตย และผืนแผ่นดินอัน ครอบถ้วนของกันและกัน ไม่รุกราน ไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน เสมอภาค ต่างฝ่าย ต่างได้รับผลประโยชน์ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เพื่อสร้างเส้นชายแดนระหว่างสองประเทศให้เป็น เส้นกายแดนถาวร สันติภาพและการร่วมมืออย่างยาวนาน ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงร่วมกันว่าจะสร้าง ชายแดนของสองประเทศให้เป็นเส้นชายแดนแบบอย่างแก่บรรดาประเทศในภาคพื้นนี้

ชายแดนระหว่างลาว-จีนได้ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่สมัยลาวตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส ตามสนธิสัญญาเพิ่มเติม “สนธิสัญญาว่าด้วยการกำหนดเส้นชายแดนระหว่างตงแกง และจีน ฉบับ ลงวันที่ 26 มิถุนายน 1887” ที่ได้ทำขึ้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 1895 ทั้งสองฝ่ายได้เคารพนับถือเส้น ชายแดนระหว่างประเทศทั้งสองที่ได้กำหนดไว้ในสนธิสัญญาดังกล่าว แต่ในบางส่วนของ สนธิสัญญาเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ 20 มิถุนายน 1895 นั้นไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ดังนั้นทั้ง

สองฝ่ายจึงเห็นพ้องต้องกันว่ามีความจำเป็นต้องดำเนินการสำรวจตรวจตราเส้นชายแดน และหลักหมายชายแดนใหม่ ถ้ากรณีมีปัญหาทั้งสองฝ่ายต้องดำเนินการคุ้มครองตามสภาพตัวจริงในปัจจุบัน ห้ามไม่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเปลี่ยนแปลงสภาพเส้นชายแดนโดยลำพัง⁷⁹

โดยเพิ่มทวิการเสริมสร้างสายสัมพันธ์มิตรภาพและความร่วมมือที่ระหว่างสองฝ่ายให้มั่นคง ในวันที่ 8 ตุลาคม 1989 รัฐบาลทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญาชั่วคราวว่าด้วยการแก้ไขกิจการชายแดนระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน (ในปัจจุบันสัญญาดังกล่าวได้ถูกลบล้างไปแล้ว) และในวันที่ 24 ตุลาคม 1991 ทั้งสองฝ่ายจึงได้ทำสนธิสัญญาชายแดนเพื่อกำหนดเส้นชายแดนระหว่างกันขึ้น และได้ตกลงเห็นดีให้คณะกรรมการร่วมทั้งสองปรึกษาหารือกัน เกี่ยวกับการกำหนดเส้นชายแดนถาวรขึ้น⁸⁰ ฉะนั้นการสำรวจและปักหลักชายแดนระหว่างลาวและจีนจึงได้ดำเนินไปตามสนธิสัญญาฉบับลงวันที่ 24 ตุลาคม 1991 เพื่อรับรองเอาผลสำเร็จของการสำรวจ และปักหลักหมายชายแดนดังกล่าว ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยเส้นชายแดนลาว-จีน ฉบับวันที่ 31 มกราคม 1993 ซึ่งได้แบ่งเขตแดนทางน่านฟ้า และใต้ดิน

สภาพการณ์ตามแนวชายแดนลาว-จีน โดยทั่วไปแล้วมีความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อย การจัดตั้งปฏิบัติสัญญาระเบียบชายแดนก็ทำได้ดี ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนได้มีการไปมาหาสู่กันและค้าขายร่วมกันเป็นปกติ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ประชาชนจำนวนหนึ่งที่อยู่ตามบริเวณชายแดนยังมีการละเมิดต่อการปฏิบัติสัญญาระเบียบชายแดน

การทำงานที่ปฏิบัติสำเร็จ

ลาวและจีน ได้เริ่มดำเนินการสำรวจและปักหลักชายแดนใน ค.ศ. 1991 และปฏิบัติได้สำเร็จในปี 1993 รวมมีหลักเขตแดนทั้งหมด 47 หลักหมาย ซึ่งในจำนวนนี้มีหลักเขตแดนที่ทำด้วยหินแกรนิต จำนวน 4 หลัก ซึ่งเป็นหลักหมายใหญ่ และตั้งอยู่ระหว่างด่านตรวจตราของสองฝ่าย⁸¹

⁷⁹ กระทรวงการต่างประเทศลาว, ห้องการคณะกรรมการชายแดนแห่งชาติ, น. 2.

⁸⁰ Ng Shui Meng, "Laos: At the Crossroads", *Southeast Asian Affairs 1993*. (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1993), p. 197.

⁸¹ Martin Stuart Fox, "Laos: Towards Sub regional Integration" *Southeast Asian Affairs 1995*. (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1995), p. 193

ในระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน 2003 ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันซ่อมบำรุงหลักเขตแดนที่เสียหายทั้งหมดจำนวน 23 หลัก ในนั้นมีหลักเขตแดนขนาดเล็ก 19 หลัก และหลักหมายชายแดนขนาดใหญ่ 4 หลัก โดยได้ปรับปรุงโครงประกอบให้เป็นหินแกรนิตทั้งหมด พร้อมกับเครื่องหมายชาติของทั้งสองประเทศ ที่ทำด้วยวัตถุโลหะชนิดเดียวกัน

การคุ้มครอง และความร่วมมือตามแนวชายแดน

- เพิ่มทวิการปฏิบัติสัญญาว่าด้วยระเบียบการชายแดนระหว่างรัฐบาล สปป. ลาว กับรัฐบาลจีน และอนุสัญญาเพิ่มเติม “สัญญาว่าด้วยระเบียบการชายแดน ระหว่างรัฐบาล สปป. ลาว และรัฐบาลจีน” ที่ได้ลงนามในวันที่ 26 สิงหาคม 1997 ที่ปักกิ่ง บนพื้นฐานมิตรภาพและการร่วมมือกันสร้างความสงบ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามแนวชายแดน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่การพัฒนาเศรษฐกิจของสองประเทศตามแนวชายแดน

- เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและอำนาจการปกครองท้องถิ่นของทั้งสองฝ่าย ขยายการคุ้มครองชายแดน เพื่อรับประกันความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน

- เพิ่มพูนการศึกษาอบรมแก่ประชาชนตามแนวชายแดนอย่างเคร่งครัด และแก้ไขปัญหาการเข้าออกเมืองที่ผิดกฎหมาย

- การเข้า-ออกเมืองของบุคคลและยานพาหนะ ให้ปฏิบัติอย่างเข้มงวดตามข้อกำหนดที่ทั้งสองประเทศได้กำหนดไว้คือ การใช้หนังสือเดินทาง บัตรผ่านแดนเพื่อเข้า-ออกเมือง โดยผู้ถือบัตรผ่านแดนของฝ่ายจีน อนุญาตให้อยู่ในลาว 10 วัน และสามารถต่อได้อีก 5 วัน (กำหนดต่อได้ครั้งเดียว) ส่วนผู้ถือบัตรผ่านแดนของฝ่ายลาวอนุญาตให้อยู่ในจีนได้ 15 วัน พร้อมกันนั้นทั้งสองฝ่ายต้องสกัดกั้นการปลอมแปลงเอกสารผ่านแดน การลักลอบข้ามชายแดนของกลุ่มผู้ร้าย และปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามอนุสัญญาเพิ่มเติม สัญญาว่าด้วยระเบียบการชายแดน ระหว่างสองประเทศ เกี่ยวกับการปิดและเปิดด่าน การเก็บค่าธรรมเนียม

- การผ่านแดนให้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามอนุสัญญาเพิ่มเติมคือ นับแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ ตอนเช้าเปิดด่านตามเวลาในประเทศลาวคือ 07.30 นาฬิกา และเวลาที่ปักกิ่งคือ 08.30 นาฬิกา ปิดด่านเวลา 16.30 นาฬิกา และเวลาที่ปักกิ่งคือ 17.30 นาฬิกา ตอนเที่ยงไม่มีหยุดพัก วันหยุดต่าง ๆ ต้องมีผู้ประจำการ ถ้ากรณีจำเป็นเช่น อุบัติเหตุ คนเจ็บ และการหาตัวผู้ร้ายข้ามแดนสามารถผ่านด่านได้ตลอดเวลาโดยมีการยกเว้นค่าธรรมเนียม แต่ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของอีกฝ่ายหนึ่งทราบก่อน เพื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายนั้นจะได้อำนวยความสะดวกให้ในกรณีจำเป็น⁸²

⁸² กระทรวงการต่างประเทศลาว, ห้องการคณะกรรมการชายแดนแห่งชาติ, น. 3.

ความร่วมมือลาว-จีนภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum – ARF)

อาเซียนก่อตั้งขึ้นด้วยแนวความคิดที่จะร่วมประเทศทั้งหมดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ถ่วงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงปลอดภัยทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกินดีอยู่ดี บนพื้นฐานของความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกัน⁸³ ก่อนหน้านั้นประเทศในภูมิภาคเคยรวมตัวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เช่น ASA และ กลุ่มประเทศ Maphilindo ต่อมาได้พัฒนาความร่วมมือจนกลายเป็นองค์การอาเซียนตามปฏิญญากรุงเทพฯ ซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรีจากประเทศสมาชิกก่อตั้งทั้ง 5 ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 1967 ลาวได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียนเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 1997⁸⁴

ARF เป็นผลสืบเนื่องมาจากมติของที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 4 ที่ประเทศสิงคโปร์ เมื่อ ค.ศ. 1992 เพื่อแยกการหารือด้านความมั่นคงกับประเทศคู่เจรจาในกรอบ ASEAN Post Ministerial Conference (PMC) ออกไปเป็นอีกเวทีหนึ่งสำหรับการหารือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคโดยเฉพาะ เพื่อให้สามารถหารือในรายละเอียดและได้ผลเป็นรูปธรรม โดยการประชุมระดับรัฐมนตรีครั้งแรกจัดขึ้นที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 1994⁸⁵

ปัจจุบัน ARF มีประเทศเข้าร่วม 26 ประเทศ กับ 1 กลุ่มประเทศ ประกอบด้วยสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ (บรูไน, กัมพูชา, อินโดนีเซีย, ลาว, มาเลเซีย, พม่า, ฟิลิปปินส์, สิงคโปร์, ไทย และเวียดนาม) ประเทศคู่เจรจาของอาเซียน 9 ประเทศ กับอีก 1 กลุ่มประเทศ ได้แก่ สหรัฐฯ แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ จีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี รัสเซีย อินเดีย และสหภาพยุโรป ผู้สังเกตการณ์พิเศษของอาเซียน 1 ประเทศ ได้แก่ ปาปัวนิวกินี และประเทศอื่นในภูมิภาค 5

⁸³ พัชราวลัย วงศ์บุญสิน, อาเซียนใหม่ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), น. 10-15.

⁸⁴ ขจิต จิตตเสวี, องค์การระหว่างประเทศ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดียนตุลา, 2552), น. 220

⁸⁵ การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum - ARF) <<http://www.mfa.go.th/web/784.php>>

ประเทศ ได้แก่ มองโกเลีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีเหนือ ปากีสถาน ทิมอร์ เลสเต และบังกลาเทศ⁸⁶

ในการประชุม ARF ครั้งแรกเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 1994 ที่กรุงเทพ จีนเป็นประเทศหนึ่งในบรรดาประเทศที่เข้าร่วมการเจรจา ทั้งที่ก่อนหน้านี้ จีนยื่นกรานเสนอที่จะให้ใช้เวทีการเจรจาแบบทวิภาคีในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากจีนไม่ต้องการให้นำความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์แห่งชาติของจีน โดยเฉพาะอำนาจอธิปไตยเข้าสู่ที่ประชุมระหว่างประเทศ และที่สำคัญคือ นอกเหนือจากสหประชาชาติแล้ว จีนไม่เคยเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในเวทีการเจรจาพหุภาคีทางด้านความมั่นคงใด ๆ เลย⁸⁷ ซึ่งในการประชุม ARF ครั้งนี้มีประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมการประชุมถึง 17 ประเทศด้วยกัน อันประกอบด้วยประเทศสมาชิกอาเซียน 6 ประเทศ (อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน และไทย) สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ เวียดนาม สำหรับลาวและพม่าก็เข้าร่วมในฐานะประเทศผู้สังเกตการณ์ ส่วนจีนและรัสเซียเข้าร่วมในฐานะประเทศคู่ปรึกษาหารือ และอีกกลุ่มหนึ่งคือ สหภาพยุโรป นอกจากนี้ยังมีพม่าซึ่งเข้าร่วมในฐานะแขกของประเทศไทยซึ่งเป็นเจ้าภาพ ในการประชุมชั้นนำใช้เวลา 3 ชั่วโมง โดยรัฐมนตรีแต่ละประเทศมีสิทธิพูดคนละ 10 นาที ในที่ประชุมไม่มีการเน้นถึงการประชุมเรื่องใดเป็นพิเศษ⁸⁸

ดังนั้น การจัดตั้ง ARF เป็นเวทีการเจรจาแบบพหุภาคีอย่างเป็นทางการที่จัดขึ้นเป็นครั้งแรกในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และที่สำคัญคือ ในการประชุม ARF มีประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ประเทศสมาชิกของอาเซียนเข้าร่วมด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เบื้องต้นในการเสริมสร้างลักษณะนิสัยและแบบแผนทางพฤติกรรม (patterns of behavior) แก่ประเทศที่เกี่ยวข้องให้เรียนรู้เกี่ยวกับการหารือร่วมกันอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา (open dialogue) เพื่อหลีกเลี่ยงภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดจากผลของความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน อีกทั้งเพื่อสร้างสรรค์สภาวะแวดล้อมที่เกื้อกูลต่อเสถียรภาพทางการเมืองและความมั่นคงของภูมิภาคฯ⁸⁹

⁸⁶ http://www.aseanaffairs.com/page/arf_2008

⁸⁷ การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum - ARF) <<http://www.mfa.go.th/web/784.php>>

⁸⁸ การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum - ARF) <<http://www.mfa.go.th/web/784.php>>

⁸⁹ พิษณุ สุวรรณะบุญ, สามทศวรรษอาเซียน (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2540), น. 140

ในขณะที่ยังการประชุม ARF ครั้งที่ 2 ที่บันดาร์ เสรี เบกาวัน ประเทศบรูไน เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม ค.ศ. 1995 มีประเทศต่าง ๆ เข้าร่วม 18 ประเทศกับอีก 1 กลุ่ม ประกอบด้วย ประเทศสมาชิกอาเซียน 7 ประเทศ (เวียดนามเข้าเป็นสมาชิกอันดับที่ 7) จีน รัสเซีย ประเทศคู่เจรจา 6 ประเทศ และสหภาพยุโรป ณ ที่ประชุมดังกล่าวได้มีการจัดทำเอกสาร ASEAN concept เพื่อกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของการประชุม ARF ออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ มาตรการสร้างความมั่นใจ (Confidence building measures - CBMs) การทูตเชิงป้องกัน (Preventive diplomacy) และการแก้ไขความขัดแย้ง (Conflict resolution) ซึ่งที่ประชุมได้ให้การรับรองขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านั้น แต่คำว่า “การแก้ไขความขัดแย้ง” ให้เปลี่ยนไปเป็น “การเข้าหาความขัดแย้ง” (the elaboration of approaches to conflicts) ภายหลังจากที่จีนออกมาคัดค้าน เนื่องจากจีนเชื่อว่าถ้อยคำดังกล่าวจะเป็นการให้อำนาจแก่ที่ประชุม ARF เข้าแทรกแซงต่อปัญหาความขัดแย้งที่จีนต้องการใช้เวทีการประชุมแบบทวิภาคีในการแก้ไขปัญหา

ในขณะเดียวกัน การประชุม ARF ครั้งที่ 4 ที่ซูบัง ไจยา (Subang Jaya) ประเทศมาเลเซียในวันที่ 27 กรกฎาคม 1997 ที่ประชุมได้เสนอให้มีการพัฒนาจากมาตรการสร้างความมั่นใจอันเป็นขั้นตอนที่หนึ่ง (CBMs) ไปสู่การทูตเชิงป้องกัน (Preventive Diplomacy) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สอง โดยที่ประชุมต้องการให้ Inter-sessional Group on CBMs ระบุถึงเป้าหมายซึ่งคาบเกี่ยวกันระหว่างขั้นตอนที่หนึ่งและสอง เพื่อทำให้ขั้นตอนที่หนึ่งบรรลุเป้าหมายครบถ้วนอย่างแท้จริง ซึ่งจีนได้ทำการคัดค้านต่อข้อเสนอดังกล่าว ทั้งนี้จีนเกรงว่าประเด็นหมู่เกาะสแปรตลีย์จะถูกหยิบยกขึ้นมาเจรจา⁹⁰ อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่มีการประชุมสุดยอดอย่างไม่เป็นทางการอาเซียนและจีน ผู้นำอาเซียนและประธานาธิบดีของจีน เจียง เจ๋อหมิน ได้มีแถลงการณ์ร่วมเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างอาเซียน-จีนสู่ศตวรรษที่ 21 ในวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ. 1997 ซึ่งมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ โดยทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันที่จะแก้ไขข้อขัดแย้ง โดยการปรึกษาหารือและการเจรจากันอย่างฉันท์มิตรตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป รวมถึงอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 และในขณะเดียวกัน ยังหาข้อยุติในความขัดแย้งที่มีอยู่ อาเซียนและจีนเห็นพ้องต้องกันที่จะพยายามแสวงหาแนวทางเพื่อความร่วมมือในพื้นที่ดังกล่าว

⁹⁰ การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก

นอกจากนั้น การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน-จีนในวันที่ 19 มิถุนายน ค.ศ. 2003 ที่ประเทศกัมพูชา จีนได้เสนอให้เพิ่มการหารือด้านการเมืองและความมั่นคง และได้เป็นเจ้าภาพจัด ARF Security Policy Conference ครั้งแรก ระหว่างวันที่ 4-6 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 ณ กรุงปักกิ่ง ซึ่งเป็นเวทีของฝ่ายทหารในกรอบ ARF ในระดับสูง เพื่อหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและประสานท่าทีในประเด็นที่กระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาค นอกจากนี้ จีนยังได้ริเริ่มกิจกรรมอื่น ๆ ในกรอบ ARF ได้แก่ ARF Workshop on Alternative Development ซึ่งจีนเป็นเจ้าภาพจัดเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2004⁹¹ และ ใน ค.ศ. 2006 อีกทั้งจีนยังได้เป็นเจ้าภาพร่วมกับบรูไนในการจัดประชุม Inter-Session Meeting on Counter-Terrorism and Transnational Crime ในปี ค.ศ. 2006

การแลกเปลี่ยนทางด้านการทหารของจีนกับประเทศต่าง ๆ นั้นรัฐบาลจีนได้ให้ความสำคัญและมีการแลกเปลี่ยนในหลายระดับระหว่างเจ้าหน้าที่ ซึ่งถือเป็นนโยบายการทูตทางทหารอีกด้านหนึ่ง จีนได้สร้างสายสัมพันธ์ในการสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนการเยือนทางทหารกับลาว ในเดือนมิถุนายน 2004⁹²

บทบาทของจีนในเวทีนี้นอกจากความร่วมมือในด้านต่าง ๆ แล้วจีนยังได้เป็นประธานในการจัดประชุมว่าด้วย CBMs ใน ค.ศ. 2004 ที่กรุงปักกิ่ง และเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม “ARF Workshop on Drug Substitute Alternative Development in September 2004” ที่คุนหมิง มณฑลยูนนาน และการประชุม “ARF security policies” ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2004 การประชุมนี้เปรียบเสมือนกลไกแรกในการนำเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงจากประเทศสมาชิก ARF 24 ประเทศมาพูดคุย และปรึกษาหารือกันในความร่วมมือด้านความมั่นคงในภูมิภาคซึ่งแนวคิดของการประชุมนี้ริเริ่มโดยจีน⁹³

ในการประชุมครั้งที่ 12th ARF ที่เวียงจันทน์ เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2005 ได้หารือเกี่ยวกับสถานการณ์ในภูมิภาคและเห็นพ้องให้กระชับความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้าย

⁹¹ <http://www.mfat.govt.nz/Foreign-Relations/1-Global-Issues/Security/0-ASEAN-Regional-Forum.php>

⁹² China's National Defense in 2004 <<http://www.gov.cn/english/links/whitpapers.htm>>

⁹³ “China Confident and pragmatic in military exchanges,” People's Daily (30 December, 2004)

โดยการส่งเสริมความเข้าใจด้านวัฒนธรรมและศาสนา การส่งเสริมบทบาทของมุสลิมสายกลาง การแลกเปลี่ยนข้อมูล/ข่าวกรองและการแลกเปลี่ยนยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล และพิจารณาข้อเสนอเรื่อง standby arrangements for disaster relief and emergency response ในกรอบ UN โดยหวังให้มีการจัดตั้งกลไกระดับภูมิภาคเพื่อการป้องกันและเตรียมการรับมือกับภัยพิบัติ รวมทั้งให้ข้อพิจารณาการประชุม Inter-Sessional Meeting on Disaster Relief (ซึ่งจีนและอินโดนีเซียจะเป็นเจ้าภาพจัดในปีกิจกรรม 2005-2006) ทั้งนี้ เพื่อให้ ARF ก้าวเข้าสู่ขั้นตอนของการทูตเชิงป้องกัน ที่ประชุมเห็นควรให้มีการส่งเสริมบทบาทของประธาน ARF และให้จัดตั้งกลุ่มเพื่อนของประธานตามข้อเสนอของไทยเพื่อช่วยเหลือประธานในการประสานกับประเทศต่าง ๆ เพื่อคลี่คลายสถานการณ์ตึงเครียดและสร้างสัมพันธกับองค์กรความมั่นคงในภูมิภาคและภาควิชาการ (ซึ่งสหภาพยุโรปให้ความสนใจเข้าร่วมเป็นองค์ประกอบ) และที่ประชุมได้เห็นชอบกับ TOR สำหรับ ARF Fund แล้ว อนึ่ง ที่ประชุมยังได้รับติมอร์เลสเตเข้าร่วม ARF เป็นลำดับที่ 25 และจะรับบังคลาเทศเป็นลำดับที่ 26 ในการประชุม 13th ARF ในปีหน้า⁹⁴

ในขณะที่การประชุม ARF ได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นและมีกรอบความร่วมมือระหว่างกันที่ชัดเจนขึ้น ที่สำคัญประเทศสมาชิกต่างก็เห็นพ้องต้องกันในการอบความร่วมมือระหว่างกัน 3 ขั้นตอนดังกล่าว ยิ่งทำให้ประเทศต่าง ๆ มีความมั่นใจทางด้านการมั่นคงระหว่างกันมากขึ้นโดยเฉพาะจีนกับประเทศสมาชิกอาเซียน อย่างไรก็ตาม ทั้งจีนและลาวต่างก็ได้ให้ความสำคัญระหว่างกันในการอบความร่วมมือในการประชุม ARF ซึ่งเห็นได้จากแถลงการณ์ร่วมมือลาว-จีน ที่นครหลวงเวียงจันทน์ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน ค.ศ. 2000 ในข้อที่ 11 มีเนื้อหาว่า ทั้งสองฝ่ายจะเพิ่มทวีความร่วมมือพหุภาคี เช่น ในเวทีของภาคพื้นอาเซียน (ARF) เวทีสหประชาชาติ และเวทีขององค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ⁹⁵ และในอดีตที่ผ่านมาลาวก็ไม่ได้เป็นคู่พิพาทในการอ้างกรรมสิทธิ์ในหมู่เกาะต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ ดังนั้นจึงส่งผลดีให้ลาวมีความร่วมมือที่ดีกับจีน

⁹⁴ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ พบหารือทวิภาคีกับรัฐมนตรีต่างประเทศสาธารณรัฐเกาหลีและปากีสถาน และเข้าร่วมการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum - ARF) ครั้งที่ 12 ณ เวียงจันทน์ <<http://www.mfa.go.th/web/39.php?id=13566>>

⁹⁵ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน “แถลงการณ์ร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน, นครหลวงเวียงจันทน์ 12 พฤศจิกายน 2000”

และเป็นผู้ไกลเกลี่ยปัญหาต่าง ๆ ที่อาจมีผลต่อความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นี้ด้วย

สรุป

นโยบายต่างประเทศลาวต่อจีนในยุคหลังสงครามเย็น ได้มีการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างประเทศเป็นระยะ ๆ โดยผู้นำพรรคประชาชนปฏิวัติลาวยังคงยึดมั่นต่อระบบสังคมนิยมและความมั่นคงของพรรคอย่างไม่เปลี่ยนแปลง ภายหลังจากสงครามเย็นได้สิ้นสุดลงและการบรรลุข้อตกลงสันติภาพในกัมพูชา ลาวได้มีนโยบายต่างประเทศเพื่อปรับความสัมพันธ์กับจีน ลาวได้พยายามกระชับความสัมพันธ์กับพันธมิตรที่ยาวนานอย่างจีน นโยบายต่างประเทศของลาวต่อจีนภายหลังจากสงครามเย็นมาถึงปัจจุบันยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ลาวยังคงยึดมั่นในการเพิ่มทวีความร่วมมือกับจีนโดยยึดหลักการสันติภาพ เอกภาพ มิตรภาพ บนพื้นฐานหลักการเคารพเอกราช อธิปไตยของกันและกัน และผืนแผ่นดินอันครบถ้วนของกันและกัน ไม่แทรกแซงกิจการภายในของกัน เสนอภาค และต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ โดยเพิ่มทวีความสัมพันธ์ร่วมมือรอบด้านกับประเทศเพื่อนมิตรยุทธศาสตร์สังคมนิยม โดยการขยายความสัมพันธ์มิตรภาพ อันเป็นมูลเชื้อรอบทิศทางกับสาธารณประชาชนจีน⁹⁶

ยุทธศาสตร์หลักของนโยบายต่างประเทศลาวต่อจีนก็คือ เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี การพัฒนาบุคคลกร การพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจพื้นฐานการค้า และการลงทุนเพื่อทดแทนความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากกลุ่มประเทศโคมิคอนที่ยุติลงภายหลังจากสงครามเย็นและการรักษาดุลอำนาจระหว่างประเทศ⁹⁷ เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาทางเศรษฐกิจของชาติลาวตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

⁹⁶ เอกสารราชการของลาว, กองประชุมใหญ่ครั้งที่ 7 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว. มีนาคม 12-14, 2001, น 49-50

⁹⁷ เอกสารทางการลาว, กระทรวงการต่างประเทศ. กรมเอเชียแปซิฟิก เมษายน 2008